

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach (KOM(2005) 475 v konečnom znení)

(2006/C 47/12)

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV,

Význam tohto návrhu

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 286,

so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 8,

so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov,

so zreteľom na žiadosť o stanovisko v súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov,

PRIJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVODNÉ POZNÁMKY

Porada s EDPS

1. Návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach zaslala Komisia EDPS v liste zo 4. októbra 2005. EDPS chápe tento list ako žiadosť o poradenstvo pre inštitúcie a orgány Spoločenstva, ako sa predpokladá v článku 28 ods. 2 nariadenia č. 45/2001/ES. Podľa EDPS by sa toto stanovisko malo uviesť v preambule rámcového rozhodnutia.

2. EDPS vyzdvihuje význam tohto návrhu pre ochranu osobných údajov fyzických osôb z hľadiska ich základných práv a slobôd. Prijatie tohto návrhu by predstavovalo významný krok k ochrane osobných údajov v dôležitej oblasti, ktorá vyžaduje najmä jednotný a účinný mechanizmus na ochranu osobných údajov na úrovni Európskej únie.

3. V tejto súvislosti EDPS zdôrazňuje, že policajná a súdna spolupráca medzi členskými štátmi ako prvok postupného vytvárania priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti nadobúda stále väčší význam. Haagsky program zaviedol zásadu dostupnosti s cieľom zlepšiť cezhraničnú výmenu informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní. Podľa Haagskeho programu⁽¹⁾ by samotná skutočnosť, že informácie prekračujú hranice, už nemala byť podstatná. Zavedenie zásady dostupnosti odzrkadľuje všeobecnejšiu tendenciu uľahčovať výmenu informácií v súvislosti s vynútiteľnosťou práva (pozri napr. tzv. Prümsky dohovor⁽²⁾), ktorý podpísalo sedem členských štátov a švédsky návrh rámcového rozhodnutia o zjednodušení výmeny informácií a spravodajstva medzi orgánmi členských štátov Európskej únie činnými v trestnom konaní⁽³⁾). Z rovnakej perspektívy sa dá nazerať aj na skutočnosť, že Európsky parlament nedávno schválil smernicu Európskeho parlamentu a Rady o uchovávaní komunikačných údajov⁽⁴⁾. Tento vývoj si vyžaduje prijatie právneho nástroja založeného na spoločných normách, ktorý zabezpečí účinnú ochranu osobných údajov v rámci všetkých členských štátov Európskej únie.

⁽¹⁾ Strana 18 programu.

⁽²⁾ Dohovor medzi Belgickým kráľovstvom, Spolkovou republikou Nemecko, Španielskym kráľovstvom, Francúzskou republikou, Luxemburským veľkovojvodstvom, Holandským kráľovstvom a Rakúskou republikou o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce najmä v boji proti terorizmu, cezhraničnému zločinu a nelegálnej migrácii. Prüm (Nemecko) 27. mája 2005.

⁽³⁾ Iniciatíva Švédskeho kráľovstva s cieľom prijať rámcové rozhodnutie o zjednodušení výmeny informácií a spravodajstva medzi orgánmi členských štátov Európskej únie činnými v trestnom konaní najmä vo veciach, ktoré sa týkajú závažnej trestnej činnosti vrátane teroristických činov (Ú. v. EÚ C 281).

⁽⁴⁾ Na základe návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o uchovávaní údajov spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejných elektronických komunikačných služieb, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/58/ES (KOM (2005) 438 konečné znenie).

4. EDPS poukazuje na skutočnosť, že súčasný právny rámec na ochranu údajov v tejto oblasti nie je postačujúci. Po prvé, smernica 95/46/ES sa nevzťahuje na spracovávanie osobných údajov počas činností, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti právnych predpisov Spoločenstva, ako napr. tie, ktoré sú ustanovené v hlave VI Zmluvy o Európskej únii (článok 3 ods. 2 smernice). Hoci vo väčšine členských štátov je rozsah pôsobnosti vykonávacích právnych predpisov širší, ako vyžaduje samotná smernica, a nevylučuje spracovávanie údajov na účely vynútiteľnosti práva, vo vnútroštátnom práve existujú značné rozdiely. Po druhé, dohovor Rady Európy č. 108⁽¹⁾, ktorým sú viazané všetky členské štáty, neposkytuje pri ochrane údajov dostatočnú presnosť, ktorá sa vyžadovala už v čase prijatia smernice 95/46/ES. Po tretie, ani jeden z týchto dvoch právnych nástrojov nezohľadňuje osobitné charakteristiky výmeny údajov medzi policajnými a súdnymi orgánmi⁽²⁾.

Dodržiavanie zásad ochrany údajov v spojitosti s dodatočným súborom pravidiel

9. Potreba tohto návrhu a jeho význam sa vyzdvihli pri viacerých príležitostiach. Počas jarnej konferencie, ktorá sa konala v Krakove v apríli 2005, európske orgány na ochranu údajov prijali vyhlásenie a stanovisko, v ktorom vyzývajú na prijatie nového právneho rámca o ochrane údajov uplatniteľného v činnostiach tretieho piliera. Tento nový rámec by nemal dodržiavať iba zásady ochrany údajov, ako sú ustanovené v smernici 95/46/ES – je dôležité zaručiť súlad ochrany údajov v rámci Európskej únie – ale aj poskytovať súbor dodatočných pravidiel, ktoré zohľadnia osobitnú povahu oblasti vynútiteľnosti práva⁽³⁾. EDPS víta skutočnosť, že tento návrh zohľadňuje tieto východiskové body: dodržiava zásady ochrany údajov stanovené v smernici 95/46/ES a ustanovuje dodatočný súbor pravidiel.

Príspevok k úspechu samotnej spolupráce

5. Účinná ochrana osobných údajov nie je dôležitá iba pre dotknuté osoby, ale prispieva aj k úspechu samotnej policajnej a súdnej spolupráce. V mnohých aspektoch idú obidva verejné záujmy ruka v ruke.

6. Je potrebné mať na zreteli, že dotknuté osobné údaje sú dosť často citlivej povahy a policajné a súdne orgány ich získali ako výsledok vyšetrovania osôb. Ochota vymieňať si tieto údaje s orgánmi iného členského štátu vzrastie, ak sa orgán ubezpečí o úrovni ochrany v druhom členskom štáte. EDPS uvádza dôvernosc a bezpečnosť údajov, obmedzenie prístupu a ďalšieho použitia ako dôležité prvky ochrany údajov.

7. Vysoká úroveň ochrany údajov môže navyše zabezpečiť presnosť a spoľahlivosť osobných údajov. Pri výmene údajov medzi policajnými a/alebo súdnymi orgánmi sa presnosť a spoľahlivosť týchto údajov stáva ešte dôležitejšou, predovšetkým preto, že po opakovanej výmene a prenose údajov medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, sa údaje napokon spracovávajú ďaleko od svojho zdraja a v iných súvislostiach ako v tých, v ktorých sa pôvodne zhromaždili a použili. Prijímajúci orgán zvyčajne nemá žiadnu vedomosť o ďalších okolnostiach a musí sa plne spoliehať na samotné údaje.

8. Zosúladienie vnútroštátnych predpisov o osobných údajoch v oblasti polície a súdnictva – vrátane primeraných záruk ochrany týchto údajov – môže teda stimulovať vzájomnú dôveru, ako aj účinnosť samotnej výmeny.

10. Toto stanovisko bude analyzovať, do akej miery je výsledok prijateľný z hľadiska ochrany údajov pri náležitom rešpektovaní osobitných súvislostí ochrany údajov v oblasti vynútiteľnosti práva. Na jednej strane sú dotknuté údaje pomerne často veľmi citlivej povahy (pozri bod 6 tohto stanoviska) a na strane druhej existuje silný tlak na prístup k týmto údajom s ohľadom na účinnú vynútiteľnosť práva, ktorá môže zahŕňať ochranu života a fyzickú bezpečnosť osôb. Podľa EDPS by pravidlá o ochrane údajov mali reagovať na odôvodnené potreby vynútiteľnosti práva, ale mali by aj dotknuté osoby ochraňovať pred neodôvodneným spracovávaním a prístupom. Na to, aby bol výsledok úvah európskych zákonodarcov v súlade so zásadou proporcionality, musí odrážať dodržiavanie dvoch verejných záujmov, ktoré si môžu protirečiť. V tejto súvislosti EDPS znova uvádza, že dosť často idú tieto dva záujmy ruka v ruke.

Súvislosť s hlavou VI Zmluvy o Európskej únii

11. Napokon je potrebné zmieniť sa o tom, že tento návrh je súčasťou hlavy VI Zmluvy o Európskej únii, tzv. tretieho piliera. Intervencia európskeho zákonodarcu je viazaná jasnými obmedzeniami: obmedzeniami zákonodarných právomocí Únie, ktoré sa týkajú oblastí uvedených v článkoch 30 a 31, obmedzeniami, pokiaľ ide o legislatívny postup, ktorý nezahŕňa plnú účasť Európskeho parlamentu a obmedzeniami, pokiaľ ide o súdnu kontrolu, pretože kompetencie Súdneho dvora Európskej únie nie sú podľa článku 35 Zmluvy o EÚ úplné. Tieto obmedzenia si vyžadujú ešte dôkladnejšiu analýzu znenia návrhu.

⁽¹⁾ Dohovor Rady Európy z 28. januára 1981 o ochrane jednotlivcov pri automatickom spracovávaní osobných údajov.

⁽²⁾ Rada Európy vydala v roku 1987 odporúčanie č. R(87) 15, ktoré upravuje používanie osobných údajov v policajnom sektore, ale toto odporúčanie nie je svojou povahou záväzné pre členské štáty.

⁽³⁾ V rovnakom zmysle pozri „EDPS ako poradca inštitúcií Spoločenstva pri návrhoch právnych predpisov a súvisiace dokumenty“, 18. marca 2005 uverejnené na www.edps.eu.int.

II. KONTEXT: VÝMENA INFORMÁCIÍ PODĽA ZÁSADY DOSTUPNOSTI, UCHOVÁVANIE ÚDAJOV A OSOBNÉ RÁMCE SIS II A VIS

II.2 Uchovávanie údajov

II.1 Zásada dostupnosti

12. Tento návrh je úzko spojený s návrhom rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií na základe zásady dostupnosti (KOM(2005) 490, konečné znenie). Cieľom druhého návrhu je uplatňovať zásadu dostupnosti a prostredníctvom nej zabezpečiť, aby sa informácie dostupné pre orgány členského štátu príslušné pre boj proti trestnej činnosti poskytovali rovnocenným orgánom druhých členských štátov. Výsledkom by malo byť zrušenie vnútorných hraníc pre výmenu týchto informácií, keďže výmena informácií by v celej únii podliehala jednotným podmienkam.

13. Úzke prepojenie týchto dvoch návrhov vyplýva zo skutočnosti, že informácie o vynútiteľnosti práva vo veľkej miere zahŕňajú osobné údaje. Právne predpisy o výmene informácií týkajúci sa vynútiteľnosti práva sa nemôžu prijať bez zabezpečenia príslušnej ochrany osobných údajov. Ak výsledkom intervencie na úrovni Európskej únie bude zrušenie vnútorných hraníc pre výmenu týchto informácií, nemôžu ochranu osobných údajov riešiť výlučne vnútroštátne právne predpisy. Zabezpečenie ochrany osobných údajov na celom území Únie bez vnútorných hraníc sa stane úlohou európskych inštitúcií. Táto úloha sa jednoznačne uviedla v článku 30 ods. 1 písm. b) Zmluvy o EÚ a je dôsledkom záväzku Únie dodržiavať základné práva (článok 6 Zmluvy o EÚ). Okrem toho:

— Článok 1 ods. 2 tohto návrhu jednoznačne uvádza, že členské štáty už nemôžu obmedzovať alebo zakazovať cezhraničný tok informácií z dôvodov ochrany osobných údajov.

— Návrh rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií podľa zásady dostupnosti zahŕňa niekoľko odkazov na tento návrh.

14. EDPS upozorňuje, že rámcové rozhodnutie Rady o výmene informácií podľa zásady dostupnosti by sa malo prijať iba pod podmienkou, že sa prijme aj rámcové rozhodnutie o ochrane osobných údajov. Súčasný návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane údajov má však svoj vlastný význam a je potrebný, dokonca aj keď neexistuje právny nástroj o dostupnosti. Táto skutočnosť sa zdôraznila v oddiele I tohto stanoviska.

15. EDPS bude teda analyzovať tieto dva návrhy v dvoch samostatných stanoviskách. Má to aj praktický dôvod. Neexistuje záruka, že Rada a Európsky parlament sa budú zaoberať návrhmi spoločne a s rovnakou naliehavosťou.

16. EDPS 26. septembra 2005 predložil stanovisko k návrhu smernice o uchovávaní komunikačných údajov⁽¹⁾. Vo svojom stanovisku upozornil na niektoré dôležité nedostatky návrhu a navrhol doplniť smernicu osobitnými ustanoveniami o prístupe príslušných orgánov k prevádzkovým a lokalizačným údajom a o ďalšom použití údajov, ako aj ďalších dodatočných záruk na ochranu údajov. Znenie smernice, ako ho prijal Európsky parlament a Rada, zahŕňa obmedzené – v žiadnom prípade nie postačujúce – ustanovenia o ochrane a bezpečnosti údajov a obsahuje ešte menej postačujúce ustanovenia o prístupe, pokiaľ ide o zavedenie opatrení súvisiacich s prístupom k uchovávaným údajom do vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré podliehajú príslušným ustanoveniam práva Európskej únie alebo medzinárodného práva verejného.

17. Schválením smernice o uchovávaní komunikačných údajov sa vytvorenie právneho rámca na ochranu údajov v treťom pilieri stáva ešte naliehavším. Prijatím smernice zákonodarca Spoločenstva zaväzuje poskytovateľov telekomunikačných a internetových služieb, aby uchovávali údaje na účely vynútiteľnosti práva, bez potrebných a vhodných záruk ochrany dotknutých osôb. Medzera v ochrane ostáva, pretože smernica (dostatočne) nerieši prístup k údajom, ani ich ďalšie použitie po tom, ako údaje použili príslušné orgány v oblasti vynútiteľnosti práva.

18. Tento návrh zapĺňa významnú časť tejto medzery, pretože sa uplatňuje na ďalšie použitie údajov po tom, ako ich použili orgány činné v trestnom konaní. EDPS však vyjadruje sklamanie nad tým, že tento návrh sa takisto nezaoberá prístupom k týmto údajom. V protiklade s tým, čo sa predpokladá pre systémy SIS II a VIS (pozri II.3 tohto stanoviska), táto oblasť sa ponecháva na úvahu národným zákonodarným orgánom.

II.3 Spracovávanie v rámci SIS II a VIS

19. Európska únia v súčasnosti používa alebo buduje niekoľko rozsiahlych informačných systémov (Eurodac, SIS II, VIS) a usiluje sa o súčinnosť týchto systémov. Zároveň narastá tendencia udeľovať širší prístup k týmto systémom na účely vynútiteľnosti práva. Tento ďalekosiahly vývoj musí podľa Haagskeho programu zohľadniť „potrebu vytvoriť správnu rovnováhu medzi účelmi vynútiteľnosti práva a dodržiavaním základných práv jednotlivcov“.

⁽¹⁾ Stanovisko Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o uchovávaní údajov spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejných elektronických komunikačných služieb, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/58/ES (KOM (2005) 438, konečné znenie), uverejnené na www.edps.eu.int.

20. EDPS vo svojom stanovisku z 19. októbra 2005 k návrhu druhej generácie Schengenského informačného systému (SIS II) ⁽¹⁾ vyzdvihuje niektoré prvky, ktoré sa týkajú súčasného uplatňovania všeobecných pravidiel (*lex generalis*) a osobitných pravidiel (*lex specialis*) o ochrane údajov. Tento návrh je možné vnímať ako *lex generalis*, ktorý v rámci tretieho piliera ⁽²⁾ nahrádza dohovor 108.
21. EDPS v tejto súvislosti zdôrazňuje, že návrh poskytuje aj všeobecný rámec ochrany údajov pre osobitné nástroje ako časť SIS II súvisiacu s tretím pilierom a prístup orgánov činných v trestnom konaní do vízového informačného systému. ⁽³⁾

III. JADRO NÁVRHU

III.1 Spoločné normy uplatňované na všetky typy spracovania

Východiskový bod

22. Zámerom tohto návrhu, ako sa uvádza v jeho článku 1 ods. 1, je určiť spoločné normy na zabezpečenie ochrany osobných údajov v priebehu policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach. Článok 1 ods. 1 by sa mal vykladať v spojení s článkom 3 ods. 1, ktorý uvádza, že návrh sa uplatňuje na spracovávanie osobných údajov (...) príslušným orgánom na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania.
23. Z týchto ustanovení vyplýva, že navrhované rámcové rozhodnutie má dve hlavné charakteristiky: stanovuje spoločné normy a uplatňuje sa na všetky typy spracovania na účely vynútiteľnosti trestného práva, dokonca aj keď dotknuté údaje neodoslali alebo nespřístupnil príslušný orgán iného členského štátu.
24. EDPS vyzdvihuje význam týchto dvoch hlavných charakteristík. Ambíciou tohto návrhu by malo byť vytvorenie rámca na ochranu údajov, ktorý v plnej miere doplní už existujúci právny rámec v prvom pilieri. Európska únia len v prípade splnenia tejto podmienky, dodrží svoju povinnosť podľa článku 6 ods. 2 Zmluvy o EÚ, ktorou je dodržiavanie základných práv, ako ich zaručuje EDEP.

Spoločné normy

25. K prvej charakteristike: Cieľom tohto návrhu je zabezpečiť, aby sa existujúce zásady ochrany údajov uplatňovali v oblasti tretieho piliera. Navyše poskytuje spoločné normy tým, že upresňuje tieto zásady s ohľadom na ich uplatňovanie v tejto oblasti. EDPS zdôrazňuje význam týchto hľadísk návrhu. Odrážajú osobitnú a citlivú povahu spracovávanie osobných údajov v tejto oblasti. EDPS si cení najmä zavedenie zásady rozlišovania medzi osobnými údajmi kategórií osôb ako osobitnú zásadu ochrany údajov v oblasti policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach, ktorá dopĺňa existujúce zásady ochrany údajov (článok 4 ods. 4). Podľa EDPS by sa samotná zásada i jej právne dôsledky pre dotknuté osoby mali ešte presnejšie vymedziť (pozri body 88 – 92 tohto stanoviska).
26. Pravidlá sa musia uplatňovať na rôzne situácie, preto nemôžu byť priveľmi podrobné. Na druhej strane musia občanovi poskytnúť potrebnú právnu istotu, ako aj primeranú ochranu jeho osobných údajov. Podľa EDPS tento návrh vo všeobecnosti dosiahol rovnováhu medzi týmito dvomi potenciálne protichodnými legislatívnymi požiadavkami. Ustanovenia ponechávajú voľný priestor tam, kde je potrebný, ale vo väčšine oblastí sú dostatočne presné, aby ochránili občana.
27. V niektorých bodoch je však návrh priveľmi pružný a neposkytuje potrebné záruky. Napríklad v článku 7 ods. 1 návrh stanovuje všeobecnú výnimku zo záruk za jedinej podmienky „pokiaľ právne predpisy neustanovujú inak“. Ponechanie takej rozsiahlej právomoci voľného uváženia pre dlhšie uchovávanie údajov, ako je potrebné na predpokladaný účel, by bolo nezlučiteľné nie len so základným právom na ochranu údajov, ale ohrozovalo by aj základnú potrebu zosúladenia ochrany osobných údajov spracovávaných v rámci policajnej a súdnej spolupráce v trestných veciach.
28. Výnimky by sa podľa potreby mali obmedziť na – vnútroštátne alebo európske – právne ustanovenia vydávané na ochranu osobitných verejných záujmov. V článku 7 ods. 1 by sa tieto verejné záujmy mali spomenúť.
29. Z toho vyplýva ďalší bod. Vždy ak akékoľvek iné osobitné právne nástroje podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ ustanovujú presnejšie podmienky alebo obmedzenia spracovania údajov alebo prístupu k nim, uplatňujú sa tieto presnejšie stanovené právne predpisy ako *lex specialis*. Článok 17 tohto návrhu ustanovuje odchýlky od článkov 12, 13, 14 a 15, ak osobitné právne predpisy podľa hlavy VI stanovujú osobitné podmienky prenosu údajov. Toto znázorňuje všeobecnú povahu návrhu (ako je uvedené vyššie),

⁽¹⁾ Ods. 2.2.4 stanoviska.

⁽²⁾ Dohovor Rady Európy z 28. januára 1981 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovávaní osobných údajov.

⁽³⁾ Návrh rozhodnutia Rady o prístupe orgánov členských štátov zodpovedných za vnútornú bezpečnosť a Europolu do vízového informačného systému na účely prevencie, odhaľovania a vyšetrovania trestných činov terorizmu a iných závažných trestných činov (KOM(2005) 600, konečné znenie, vydaný 24. novembra 2005. EDPS má v úmysle predložiť stanovisko k tomuto návrhu začiatkom roka 2006.

ale nevzťahuje sa na všetky možné situácie. Podľa EDPS by článok 17

- mal byť navrhnutý všeobecnejšie: ak existujú presnejšie stanovené právne predpisy, ktoré upravujú akékoľvek hľadisko spracovávania údajov (nie iba prenos údajov), uplatňujú sa osobitné právne predpisy,
- mal by obsahovať záruku, že odchýlky nesmú znížiť úroveň ochrany.

Uplatňovanie na všetky typy spracovávania

30. Ku druhej charakteristike: ideálnym výsledkom by bolo zahrnutie celého zhromažďovania a spracovávania osobných údajov v rámci tretieho piliera.

31. Pre naplnenie tohto cieľa je nevyhnutné, aby sa rámcové rozhodnutie vzťahovalo na všetky policajné a súdne údaje, dokonca aj ak ich neodosielať ani nesprístupňujú príslušné orgány iného členského štátu.

32. Toto je ešte dôležitejšie, pretože akékoľvek obmedzenie údajov, ktoré sa odosielať alebo sprístupňujú príslušným orgánom v inom členskom štáte, by spôsobilo, že oblasť uplatňovania rámcového rozhodnutia by bola obzvlášť neistá a neurčitá, čo by bolo v protiklade s jej základným cieľom⁽¹⁾. Poškodilo by to právnu istotu jednotlivcov. Za bežných okolností, nie je nikdy vopred známe – v čase zhromažďovania alebo spracovávania osobných údajov – či tieto údaje budú relevantné pre výmenu s príslušnými orgánmi v inom členskom štáte. EDPS sa v tejto súvislosti odvoláva na zásadu dostupnosti a zrušenie vnútorných hraníc pre výmenu údajov v súvislosti s vynútiteľnosťou práva.

33. EDPS napokon poznamenáva, že návrh sa nevzťahuje na:

- spracovávanie v rámci druhého piliera Zmluvy o EÚ (spoločná zahraničná a bezpečnostná politika),
- spracovávanie údajov spravodajskými službami a prístup týchto služieb k týmto údajom, ak ich spracovávajú príslušné orgány alebo iné strany (toto vyplýva z článku 33 Zmluvy o EÚ).

V týchto oblastiach má príslušnú ochranu dotknutých osôb zabezpečovať vnútroštátne právo. Pri hodnotení návrhu sa táto medzera v ochrane na úrovni EÚ musí zohľadniť⁽²⁾: keďže nemôže zahrnúť všetko spracovávanie v oblasti vynútiteľnosti práva, zákonodarcovia musia zabezpečiť ešte účinnejšiu ochranu v oblastiach, na ktoré sa návrh skutočne vzťahuje.

⁽¹⁾ EDPS odkazuje na rovnaké odôvodnenie Súdneho dvora (okrem iného) v jeho rozsudku vo veci Österreichischer Rundfunk a ostatní (spojené veci C-465/00, C-138/01 a C-139/01, Zb. 2003, s. I-4989).

⁽²⁾ V rovnakom zmysle pozri stanovisko EDPS z 26. septembra 2005 k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o uchovávaní spracovávaných údajov v súvislosti s poskytovaním verejných elektronických komunikačných služieb, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2002/58/ES, bod 33.

III.2 Právny základ

34. Odôvodnenia návrhu rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií podľa zásady dostupnosti uvádzajú osobitný právny základ, menovite článok 30 ods. 1 písm. b). Tento návrh naopak neupresňuje, ktoré ustanovenia článku 30 alebo článku 31 tvoria právny základ.

35. Hoci úlohou EDPS ako poradcu pre právne predpisy Európskej únie nie je vyberať právny základ návrhu, je prospešné navrhnúť, aby sa aj tento návrh zakladal na článku 30 ods. 1 písm. b). Okrem toho by mohol byť založený na článku 31 ods. 1 písm. c) Zmluvy o EÚ a mal by sa v celom rozsahu uplatňovať aj na domáce situácie za predpokladu, že je to potrebné na zlepšenie policajnej a súdnej spolupráce medzi členskými štátmi. V tejto súvislosti EDPS opätovne zdôrazňuje, že všetky osobné údaje, ktoré sa zhromaždili, uložili, spracovali alebo analyzovali na účely vynútiteľnosti práva, môžu byť najmä podľa zásady dostupnosti predmetom výmeny s príslušnými orgánmi druhého členského štátu.

36. EDPS tiež zastáva názor, že články 30 ods. 1 písm. b) a 31 ods. 1 písm. c) Zmluvy o EÚ ustanovujú právny základ pre pravidlá o ochrane údajov, ktorý sa neobmedzuje na ochranu osobných údajov, ktoré sa skutočne vymieňajú medzi príslušnými orgánmi členských štátov, ale sa uplatňuje aj na domáce situácie. Najmä:

— Článok 30 ods. 1 písm. b), ktorý môže slúžiť ako právny základ pre zhromažďovanie, ukladanie, spracovanie, analyzovanie a výmenu relevantných informácií, sa neobmedzuje na informácie, ktoré sa sprístupnili iným členským štátom alebo sa do nich odoslali. Jediné obmedzenie uložené článkom 30 ods. 1 písm. b) spočíva vo význame informácie pre policajnú spoluprácu.

— Pokiaľ ide o súdnu spoluprácu, je článok 31 ods. 1 písm. c) ešte jednoznačnejší, pretože spoločný postup zahŕňa „zabezpečenie zlučiteľnosti v pravidlách, ktoré sa uplatňujú v členských štátoch, pretože môžu byť potrebné na zlepšenie takejto spolupráce“.

— Z veci Pupino⁽³⁾ vyplýva, že Súdny dvor uplatňuje zásady práva Spoločenstva vo veciach tretieho piliera. Táto judikatúra odráža vývoj od čistej spolupráce medzi orgánmi členských štátov v rámci tretieho piliera k priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti porovnateľnej s vnútorným trhom, ako je stanovené v Zmluve o ES.

⁽³⁾ Rozsudok Súdneho dvora zo 16. júna 2005, vo veci C-105/03 „Pupino“.

— Podľa EDPS zásada účinnosti znamená, že sa zmluva nemá vykladať spôsobom, ktorý bráni inštitúciám Európskej únie účinne vykonávať svoje úlohy. Zahŕňa aj ich úlohu chrániť základné práva.

— Ako už bolo uvedené, obmedzenie na cezhraničné situácie by znamenalo ignorovanie dôsledkov, ktoré vyplývajú zo zásady dostupnosti a ohrozovalo by právne istoty jednotlivcov.

37. EDPS upriamuje osobitnú pozornosť na výmenu údajov s tretími krajinami. Členské štáty používajú osobné údaje zhromaždené a spracované v tretích krajinách, ktoré sa im odoslali, na účely vynútiteľnosti práva, a odosielajú osobné údaje, ktoré oni zhromaždili a/alebo spracovali, príslušným orgánom v tretích krajinách a medzinárodným orgánom.

38. Články 30 a 31 Zmluvy o EÚ nevyžadujú odlišné zaobchádzanie s osobnými údajmi, ktoré zhromaždili orgány tretích krajín, v porovnaní s údajmi, ktoré pôvodne zhromaždili príslušné orgány v rámci členského štátu. Údaje, ktoré členský štát dostane z tretích krajín, musia spĺňať rovnaké normy ako údaje zhromaždené v rámci členského štátu. Kvalita údajov sa však nedá vždy ľahko zabezpečiť (týmto sa bude zaoberať ďalšia kapitola tohto stanoviska).

39. Prenos osobných údajov príslušnými orgánmi členských štátov do tretích krajín nepatrí, prísne vzaté, do rozsahu pôsobnosti hlavy VI Zmluvy o EÚ. Ak by sa však údaje mohli odosielať do tretích krajín bez zabezpečenia ochrany dotknutých osôb, vážne by to ohrozilo ochranu, ktorá sa predpokladá v tomto návrhu v rámci územia Európskej únie z dôvodov uvedených v oddiele III.4 tohto stanoviska. Stručne:

— Práva dotknutých osôb, ako ich zabezpečuje tento návrh, sú priamo ovplyvnené, ak prenos do tretích krajín nepodlieha pravidlám ochrany údajov.

— Hrozilo by, že príslušné orgány členských štátov by mohli obchádzať prísne normy ochrany údajov.

40. Z uvedeného vyplýva, že uplatňovanie spoločných pravidiel ochrany údajov v prípade osobných údajov, ktoré si vymieňajú príslušné orgány členských štátov s orgánmi tretích krajín a medzinárodnými organizáciami, je potrebné vzhľadom na účinnosť spoločných pravidiel

ochrany osobných údajov medzi príslušnými orgánmi členských štátov a teda je potrebné na zlepšenie spolupráce medzi členskými štátmi. Články 30 a 31 Zmluvy o EÚ poskytujú potrebný právny základ.

III.3 Osobitné poznámky k rozsahu pôsobnosti návrhu

Osobné údaje, ktoré spracovávajú súdne orgány

41. Osobné údaje spracovávajú a vymieňajú si ich policajné sily aj súdne orgány. Návrh založený na článkoch 30 a 31 Zmluvy o EÚ sa uplatňuje na spoluprácu medzi policajnými silami a na spoluprácu medzi súdnymi orgánmi. V tomto bode má návrh širší rozsah pôsobnosti ako návrh rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií, ktorý sa obmedzuje na policajnú spoluprácu a uplatňuje sa iba na informácie pred začatím stíhania.

42. EDPS víta skutočnosť, že sa návrh rozširuje aj na osobné údaje spracovávané súdnymi orgánmi. Na to, aby sa rovnaký návrh zaoberal údajmi, ktoré na účely vynútiteľnosti práva spracovávajú policajné aj súdne orgány, existuje vážny dôvod. Po prvé, v členských štátoch sa organizácia postupu vo vyšetrovaní a stíhaní trestných činov líši. Súdne orgány sa začínajú v rôznych členských štátoch zapájať v rozličných štádiách. Po druhé, všetky osobné údaje v tomto reťazci môžu skončiť v súdnom spise. Pre uplatňovanie rôznych režimov ochrany údajov v uvedených štádiách neexistuje žiadna logika.

43. Pokiaľ však ide o dohľad nad spracovávaním údajov, je potrebný rozdielny prístup. Článok 30 návrhu vymenúva úlohy dozorných orgánov. Článok 30 ods. 9 stanovuje, že právomoci dozorného orgánu nesmú ovplyvniť nezávislosť súdnictva. EDPS odporúča, aby sa v návrhu objasnilo, že dozorné orgány nemonitorujú spracovávanie údajov súdnymi orgánmi, pokiaľ konajú v ich súdnej právomoci (¹).

Spracovávanie Europolom a Eurojustom (a colným informačným systémom)

44. Podľa článku 3 ods. 2 návrhu sa rámcové rozhodnutie neuplatňuje na osobné údaje, ktoré spracováva Europol, Eurojust a colný informačný systém (²).

(¹) Ustanovenie by mohlo byť podobné ako ustanovenie v článku 46 nariadenia 45/2001/ES.

(²) Colný informačný systém je malý ale pomerne komplikovaný systém, ktorý pozostáva z národných a nadnárodných zložiek, porovnateľný so Schengenským informačným systémom. Vzhľadom na pomerne obmedzený význam tohto návrhu pre colný informačný systém a zložitost samotného systému, sa v tomto stanovisku neberie do úvahy. EDPS sa colným informačným systémom bude zaoberať v iných súvislostiach.

45. V presnom zmysle slova je toto ustanovenie bezpredmetné v každom prípade, pokiaľ sa týka Europolu a Eurojustu. Rámcové rozhodnutie podľa článku 34 písm. b) Zmluvy o EÚ sa môže prijať iba na účely aproximácie zákonov a iných právnych predpisov členských štátov a nemôže sa zameriavať na Europol a Eurojust.
46. Na základe znenia článku 3 ods. 2 môžeme v podstate uviesť tieto pripomienky.
- tento návrh poskytuje všeobecný rámec, ktorý by mal byť v zásade uplatniteľný na všetky situácie, ktoré patria do tretieho piliera. Jednotnosť právneho rámca na ochranu údajov je sama osebe prvkom, ktorý posilňuje účinnosť ochrany údajov,
 - v tejto chvíli majú Europol a Eurojust k dispozícii jasne vymedzené systémy ochrany údajov vrátane systému dohľadu. Z tohto dôvodu neexistuje naliehavá potreba prijať pravidlá uplatniteľné na znenie tohto návrhu,
 - z dlhodobejšieho hľadiska by sa však pravidlá o ochrane údajov, ktoré sa uplatňujú na Europol a Eurojust, mali plne zosúladiť s týmto rámcovým rozhodnutím,
 - je to dôležité aj preto, že sa tento návrh rámcového rozhodnutia – okrem kapitoly III – uplatňuje na zhromažďovanie a spracovávanie osobných údajov, ktoré členské štáty odosielajú do Europolu a Eurojustu.

III.4 Štruktúra návrhu

47. EDPS analyzoval návrh a dospel k záveru, že návrh vo všeobecnosti poskytuje vrstevnatú štruktúru ochrany. Spoločné normy ustanovené v kapitole II návrhu (a o osobitných predmetoch úpravy v kapitolách IV – VII) zahŕňajú dve úrovne ochrany:
- transpozíciu všeobecných zásad ochrany údajov, ako sú ustanovené v smernici 95/46/ES, a iných právnych nástrojov Európskych spoločenstiev, ako aj Dohovoru Rady Európy 108 do tretieho piliera.
 - dodatočné pravidlá ochrany údajov, ktoré sa uplatňujú na všetky druhy spracovávaní osobných údajov v rámci tretieho piliera. Príklady týchto dodatočných pravidiel sa nachádzajú v článku 4 ods. 3 a 4 návrhu.
48. Kapitola III dopĺňa tretiu úroveň ochrany pre osobitné formy spracovania. Názvy dvoch oddielov kapitoly III a znenie niektorých ustanovení návrhu môžu naznačovať, že táto kapitola sa uplatňuje iba na údaje, ktoré odosielajú alebo sprístupňujú príslušné orgány v iných členských štátoch. V dôsledku toho by sa niektoré dôležité ustanovenia ochrany osobných údajov neuplatňovali na osobné údaje, ak sa by nevymieňali medzi členskými

štátmi. Toto znenie je teda nejasné, pretože sa zdá, že samotné ustanovenia prekračujú rámec činností priamo spojených s výmenou údajov. V každom prípade toto obmedzenie rozsahu pôsobnosti nie je jednoznačne vysvetlené ani odôvodnené v odôvodnení ani v hodnotení vplyvu.

49. EDPS zdôrazňuje pridanú hodnotu takejto vrstevnatej štruktúry, ktorá sama osebe môže poskytnúť optimálnu ochranu dotknutej osoby a zároveň zohľadniť osobitné potreby vynútiteľnosti práva. Odráža potrebu primeranej ochrany údajov vyjadrenej počas jarnej konferencie, ktorá sa konala v apríli 2005v Krakove, a je v zásade v súlade s článkom 8 Charty základných práv Európskej únie a Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä jeho článkom 8.
50. Na základe analýzy znenia návrhu môžeme uviesť tieto pripomienky.
51. Po prvé, malo by sa zabezpečiť, aby sa dodatočné pravidlá ochrany údajov v kapitole II (druhá vrstva, uvedená v bode 47) neodchyľovali od všeobecných zásad ochrany údajov. Podľa EDPS by dodatočné pravidlá v kapitole II mali ponúkať dodatočnú ochranu dotknutých osôb vo vzťahu k osobitnému kontextu tretieho piliera (policajné a súdne informácie). Inými slovami, tieto dodatočné pravidlá nesmú viesť k nižšej úrovni ochrany.
52. Kapitola III o osobitných formách spracovania (v ktorej je zahrnutá tretia vrstva ochrany) by sa okrem toho nemala odchyľovať od kapitoly II. Podľa EDPS by ustanovenia kapitoly III mali ponúkať dodatočnú ochranu dotknutých osôb v situáciách, v ktorých sú zapojené príslušné orgány viac ako jedného členského štátu, ale tieto ustanovenia nesmú viesť k nižšej úrovni ochrany.
53. Po druhé, pravidlá všeobecnej povahy by sa nemali zaradiť do kapitoly III. EDPS odporúča presunúť tieto ustanovenia do kapitoly II. V kapitole III musia byť zahrnuté iba ustanovenia, ktoré sa prísne vzťahujú na ochranu osobných údajov v prípade výmeny údajov medzi členskými štátmi. To je dôležité aj preto, že kapitola III obsahuje dôležité ustanovenia vzhľadom na vysokú úroveň ochrany dotknutých osôb v súvislosti s vynútiteľnosťou práva (pozri IV.1 tohto stanoviska).

IV. ANALÝZA PRVKOV NÁVRHU

IV.1 Východiskové body analýzy

54. EDPS pri analyzovaní rozličných základných prvkov návrhu zohľadní jeho osobitnú štruktúru a obsah. EDPS nebude pripomienkovať každý článok návrhu.

55. V prvom rade, väčšina ustanovení návrhu odráža iné právne nástroje EÚ o ochrane osobných údajov. Tieto ustanovenia sú v súlade s právnym rámcom EÚ týkajúcim sa ochrany údajov a postačujú na poskytnutie primeraných záruk ochrany údajov v treťom pilieri.
56. EDPS však poznamenáva, že niektoré ustanovenia, ktoré sú teraz obsiahnuté v kapitole III návrhu – o osobitných bodoch spracovávania a vo všeobecnosti (pozri bod 48 tohto stanoviska) uplatňované iba na údaje vymieňané s inými členskými štátmi – integrujú všeobecné a základné zásady práva EÚ týkajúceho sa ochrany údajov. Preto by sa tieto ustanovenia v kapitole III mali presunúť do kapitoly II a mali by sa uplatňovať na všetky druhy spracovávania osobných údajov orgánmi činnými v trestnom konaní. Toto je prípad ustanovení o overovaní kvality údajov (článok 9 ods. 1 a 6), ktoré upravujú ďalšie spracovávanie osobných údajov (článok 11 ods. 1).
57. Niektoré z ďalších článkov kapitoly III návrhu nerozlišujú medzi dodatočnými podmienkami, ktoré sa osobitne týkajú výmeny údajov s inými členskými štátmi – ako napr. súhlas príslušného orgánu odosielajúceho členského štátu – a záruk, ktoré sú relevantné a potrebné aj s ohľadom na spracovávanie údajov v rámci členského štátu. V týchto prípadoch EDPS odporúča, aby sa uvedené záruky všeobecne uplatňovali dokonca aj na osobné údaje, ktoré neodosiela ani nespřístupňuje iný členský štát. Toto odporúčanie sa týka:
- prenosu údajov súkromným osobám a orgánom, ktoré nie sú činné v trestnom konaní (písm. a) a b) článkov 13 a 14) a
 - odosielanie tretím krajinám alebo medzinárodným orgánom (článok 15 s výnimkou písm. c))
58. Táto časť stanoviska upriami pozornosť zákonodarcov na niektoré dodatočné záruky, ktoré tento návrh neustanovuje. Podľa EDPS tieto dodatočné záruky by mali byť ustanovené vo vzťahu k automatizovaným spôsobom spracovaným individuálnym rozhodnutiam, osobným údajom získaným z tretích krajín, prístupu do databáz súkromných osôb, spracovaniu biometrických údajov a profilom DNA.
59. Táto analýza okrem tohto poskytne odporúčania na zlepšenie súčasného znenia s cieľom zabezpečiť účinnosť ustanovení, jednotnosť znenia a súlad so súčasným právnym rámcom pre ochranu údajov.

IV.2 Obmedzenie účelu a ďalšie spracovávanie

60. Článok 4 ods. 1 písm. b) uvádza, že osobné údaje sa musia zhromažďovať na konkrétne, jednoznačné

a zákonné účely a nesmú sa ďalej spracovávať spôsobmi, ktoré nie sú zlučiteľné s týmito účelmi. Údaje sa zvyčajne budú zhromažďovať v súvislosti s konkrétnym trestným činom (alebo za určitých okolností pri vyšetovaní zločineckej skupiny alebo siete atď.). Môžu sa používať na tento pôvodný účel a potom sa môžu spracovať na iný účel za predpokladu, že je zlučiteľný s pôvodným účelom (údaje zhromaždené o jednotlivcovi odsúdenom za nezákonné obchodovanie s drogami by sa napr. mohli použiť v rámci vyšetovania týkajúceho sa siete dílerov). Tento prístup dobre odráža zásadu obmedzenia účelu, ako je obsiahnutá aj v článku 8 Charty ľudských práv Európskej únie, a teda je v súlade so súčasnými právnymi predpismi o ochrane údajov.

Ďalšie spracovávanie na účely v rámci rozsahu pôsobnosti rámcového rozhodnutia

61. EDPS poznamenáva, že návrh úplne uspokojivo nerieši jednu situáciu, ktorá môže nastať v policajnej práci: potrebu ďalšieho použitia údajov na účely, ktoré sa považujú za nezlučiteľné s účelom, na ktorý sa zhromažďovali. Údaje, ktoré zhromaždila polícia, môžu byť potrebné na vyriešenie úplne odlišného trestného činu. Ako príklad je možné uviesť, že údaje sa zhromažďujú na stíhanie dopravných priestupkov a potom sa použijú na nájdenie a stíhanie zlodějov áut. Druhý účel akokoľvek legitímny sa nemôže považovať za plne zlučiteľný s účelom zhromažďovania údajov. Ak by orgány činné v trestnom konaní nemohli použiť údaje na tento druhý účel, mohli by sa prikloniť ku zhromažďovaniu údajov na široké či nedostatočne vymedzené účely a v tomto prípade by obmedzenie účelu stratilo svoj význam, pokiaľ ide o zhromažďovanie. Navyše by bolo ohrozené uplatňovanie iných zásad napr. proporcionality, presnosti a spoľahlivosti (pozri článok 4 ods. 1 písm. c) a d)).
62. Podľa zákonov EÚ o ochrane údajov sa musia osobné údaje zhromažďovať na konkrétne a jednoznačné účely a nesmú sa ďalej spracovávať spôsobmi, ktoré nie sú zlučiteľné s týmito účelmi. EDPS však zastáva názor, že musí byť umožnená určitá pružnosť, pokiaľ ide o ďalšie použitie. Je pravdepodobnejšie, že obmedzenie zhromažďovania sa bude dodržiavať, ak orgány zodpovedné za vnútornú bezpečnosť budú vedieť, že sa môžu s primeranými zárukami spoľahnúť na odchýlku od obmedzení, pokiaľ ide o ďalšie použitie.
63. Malo by sa ozrejmiť, že táto potreba ďalšieho spracovania je uznaná v článku 11 návrhu, ale nepostačujúcim spôsobom. Článok 11 sa uplatňuje iba na údaje, ktoré poslal alebo sprístupnil príslušný orgán iného členského štátu, a neustanovuje postačujúce záruky.

64. EDPS odporúča, aby sa článok 11 ods. 1 uplatňoval na všetky údaje bez ohľadu na to, či boli prijaté od iného členského štátu alebo nie. Navyše by sa doplnili prísnejšie bezpečnostné opatrenia k tomu, čo je stanovené v článku 11 ods. 1 písm. b): ďalšie použitie údajov na účely, ktoré sa považujú za nezlučiteľné s pôvodným účelom, by sa umožnilo, iba ak by bolo jednoznačne potrebné v konkrétnom prípade na predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie alebo na ochranu záujmov alebo základných práv osôb. EDPS v podstate navrhuje uviesť toto ustanovenie do nového článku 4b (v každom prípade do kapitoly II návrhu).
65. Odseky 2 a 3 článku 11 sa uplatňujú naďalej, pretože poskytujú dodatočné záruky pre údaje prijaté od iných členských štátov. EDPS zdôrazňuje, že článok 11 ods. 3 sa bude uplatňovať na výmenu údajov prostredníctvom SIS II; EDPS sa už vo svojom stanovisku k SIS II zmienil o tom, že by sa malo zabezpečiť, aby sa údaje SIS skutočne nemohli použiť na iný účel ako na účely samotného systému.

Ďalšie spracovávanie na účely mimo rozsahu policajnej a súdnej spolupráce

66. V niektorých prípadoch sa musia údaje spracovať preto, aby sa zabezpečili iné dôležité záujmy. V takýchto prípadoch ich môžu dokonca spracovávať iné orgány ako orgány príslušné podľa tohto rámcového rozhodnutia. Medzi tieto právomoci členských štátov by mohlo patriť spracovávanie narušujúce súkromie (napríklad preverovanie osoby, ktorá nie je podozrivá), a preto by malo byť viazané na veľmi prísne podmienky, podobne ako záväzok členských štátov prijímať osobitné právne predpisy, ak chcú túto odchýlku využiť. V rámci prvého piliera sa touto otázkou zaoberá článok 13 smernice 95/46/ES, ktorý stanovuje, že v osobitných prípadoch sú povolené obmedzenia niektorých ustanovení smernice. Členské štáty musia takéto obmedzenia uplatňovať v súlade s článkom 8 EDEP.
67. Z rovnakých dôvodov by toto rámcové rozhodnutie malo v kapitole II stanoviť, že členské štáty by mali mať povolené prijímať legislatívne opatrenia s cieľom umožniť ďalšie spracovanie, ak je takéto opatrenie potrebné na zabezpečenie:
- predchádzania ohrozeniu verejnej bezpečnosti, obrany alebo národnej bezpečnosti,
 - ochrany dôležitého hospodárskeho alebo finančného záujmu členského štátu alebo Európskej únie,
 - ochrany dotknutých osôb.

IV.3 Kritériá umožňujúce zákonnosť spracovania údajov

68. Článok 5 návrhu uvádza, že príslušné orgány členského štátu môžu údaje spracovávať, iba ak to ustanovuje zákon stanovujúci, že spracovanie je nevyhnutné na splnenie zákonnej úlohy príslušného orgánu a na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania. EDPS podporuje prísne požiadavky článku 5.
69. Znenie článku 5 však podceňuje potrebu dodržania zákonnosti spracovania údajov z iných právnych dôvodov a za osobitných okolností. Je to dôležité ustanovenie, ktoré by napríklad mohlo znemožniť polícii plniť jej právne záväzky podľa vnútroštátnych právnych predpisov a to odovzdávať informácie cudzineckej polícii alebo daňovým orgánom. EDPS preto navrhuje, aby článok 5 zohľadňoval iné odôvodnené právne dôvody pre spracovanie osobných údajov, napr. potrebu dodržiavania právnych záväzkov, ktorým podlieha kontrolór, jednoznačný súhlas dotknutej osoby za predpokladu, že sa spracovanie uskutočňuje v záujme dotknutej osoby alebo potrebu chrániť životne dôležité záujmy dotknutej osoby.

70. EDPS poznamenáva, že dodržiavanie kritérií umožňujúcich zákonnosť spracovania údajov má mimoriadny význam s ohľadom na policajnú a súdnu spoluprácu, ak sa berie do úvahy, že nezákonné zhromažďovanie osobných údajov policajnými zložkami by znamenalo, že osobné údaje by sa nemohli použiť ako dôkaz v súdnych konaniach.

IV.4 Potreba a proporcionalita

71. Cieľom článkov 4 a 5 návrhu je tiež všeobecne uspokojivým spôsobom zabezpečiť, aby obmedzenia ochrany osobných údajov boli potrebné a úmerné, ako to vyžaduje právo Európskej únie a judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s článkom 8 EDEP:

- Článok 4 ods. 1 písm. c) stanovuje všeobecné pravidlo, že osobné údaje musia byť primerané, relevantné a nie nadbytočné z hľadiska účelu, na ktorý sa zhromažďujú a/alebo ďalej spracúvajú.
- Článok 5 upresňuje, že spracovanie by malo byť *potrebné* na splnenie legitímnej úlohy dotknutého orgánu a na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania.
- Článok 4 ods. 4 uvádza, že spracovanie osobných údajov je potrebné, iba ak sú splnené určité osobitné podmienky.

72. EDPS poznamenáva, že navrhnutá formulácia článku 4 ods. 4 nespĺňa kritériá stanovené judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s článkom 8 EDLP, podľa ktorého sa obmedzenie súkromia môže uložiť, iba ak je to nevyhnutné v demokratickej spoločnosti. Podľa návrhu by sa spracovanie údajov považovalo za potrebné nielen vtedy, ak by umožnilo orgánom činným v trestnom konaní a súdnym orgánom plniť ich úlohy, ale aj ak existujú opodstatnené dôvody na presvedčenie, že dotknuté osobné údaje by jednoducho uľahčili alebo urýchlili predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie alebo stíhanie.
73. Tieto kritériá nespĺňajú požiadavky článku 8 EDLP, pretože takmer o každom type spracovania osobných údajov by sa mohlo uvažovať ako o spracovaní, ktoré uľahčuje činnosť policajných alebo súdnych orgánov, dokonca aj keď dotknuté údaje nie sú na plnenie týchto činností skutočne potrebné.
74. Súčasný znenie článku 4 ods. 4 by vydláždilo cestu neprijateľne rozsiahlemu zhromažďovaniu osobných údajov založenom na jednoduchom presvedčení, že osobné údaje by mohli uľahčiť predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie alebo stíhanie. Naopak, spracovanie osobných údajov sa považuje za potrebné, iba ak príslušné orgány dokážu jasne preukázať jeho potrebu a za predpokladu, že nie sú k dispozícii opatrenia, ktoré menej narušujú súkromie.
75. Preto EDPS odporúča preformulovanie prvej zarážky ods. 4 článku 4, aby sa zabezpečilo dodržiavanie judikatúry v súvislosti s článkom 8 EDLP. EDPS okrem toho zo systematických dôvodov navrhuje, aby sa článok 4 ods. 4 presunul na koniec článku 5.

IV.5 Spracovanie osobitných kategórií údajov

76. Článok 6 stanovuje zásadový zákaz spracovania citlivých údajov t. j. osobných údajov, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo filozofické presvedčenie, členstvo v odborových zväzoch alebo sa týkajú zdravia či sexuálneho života. Tento zákaz sa neuplatňuje, ak je spracovanie stanovené zákonom a je absolútne nevyhnutné na splnenie legitímnej úlohy dotknutého orgánu na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania. Citlivé údaje sa môžu tiež spracovávať, ak dotknutá osoba poskytla svoj vyslovený súhlas. V oboch prípadoch sa zavedú vhodné osobitné záruky.
77. Zo znenia článku 6 vyplývajú dve poznámky. Po prvé, článok 6 sa vo veľkej miere spolieha na súhlas dotknutej osoby. EDPS zdôrazňuje, že spracovanie citlivých údajov na základe výslovného súhlasu dotknutej osoby by sa malo povoliť iba vtedy, ak sa uskutočňuje v záujme dotknutej osoby, a odmietnutie súhlasu by pre dotknutú

osobu nemalo negatívne dôsledky. EDPS odporúča, aby sa článok 6 podľa toho upravil a zosúladiť so súčasnými právnymi predpismi EÚ na ochranu údajov.

78. Po druhé, EDPS sa domnieva, že by sa mohli zohľadniť aj iné právne dôvody na spracovávanie, napr. potreba ochrany životne dôležitých záujmov dotknutej osoby alebo inej osoby (ak je dotknutá osoba fyzicky alebo právne nespôsobilá dať svoj súhlas).
79. V oblasti policajnej a súdnej spolupráce nadobúda spracovanie iných kategórií potenciálne citlivých osobných údajov, napr. biometrických údajov a profilov DNA, stále rastúci význam. Na tieto údaje sa článok 6 návrhu nevzťahuje jednoznačne. EDPS vyzýva zákonodarcov EÚ, aby venovali mimoriadnu pozornosť zavedeniu všeobecných zásad ochrany údajov ustanovených v tomto návrhu do ďalších právnych predpisov, ktoré so sebou prinášajú spracovanie týchto osobitných kategórií údajov. Príkladom je súčasný návrh rámcového rozhodnutia Rady o výmene informácií podľa zásady dostupnosti (pozri uvedené vyššie, body 12 – 15), ktorý vyslovene umožňuje spracovanie a výmeny biometrických údajov a profilov DNA (pozri prílohu II tohoto návrhu), ale nezaobera sa citlivosťou a špecifickosťou týchto údajov z hľadiska ochrany údajov.
80. EDPS odporúča, že by sa mali poskytnúť osobitné záruky, najmä s cieľom zabezpečiť, aby sa:
- biometrické údaje a profily DNA používali iba na základe dobre zavedených a interoperabilných technických noriem,
 - starostlivo zohľadňovala úroveň ich presnosti a mohli by byť spochybnené dotknutou osobou pomocou ihneď dostupných prostriedkov a
 - plne zabezpečilo rešpektovanie dôstojnosti osôb.

Je na zákonodarcach, aby sa rozhodli, či budú poskytovať tieto dodatočné záruky v tomto rámcovom rozhodnutí alebo v osobitných právnych nástrojoch, ktoré upravujú zhromažďovanie a výmenu týchto osobitných kategórií údajov.

IV.6 Presnosť a spoľahlivosť

81. Článok 4 ods. 1 písm. d) stanovuje všeobecné pravidlá týkajúce sa kvality údajov. Podľa tohto článku, musí kontrolór zabezpečiť, aby údaje boli presné, prípadne, aktualizované. Prijme všetky odôvodnené opatrenia na to, aby sa zabezpečilo, že údaje, ktoré sú nepresné alebo neúplné, sa vymažú alebo opravia, so zreteľom na účely, na ktoré sa zhromažďovali alebo na ktoré sa ďalej spracovávajú. Toto je v súlade s všeobecnými zásadami právných predpisov EÚ na ochranu údajov.

82. Článok 4 ods. 1 písm. d) tretia veta stanovuje, že členské štáty môžu ustanoviť spracovávanie údajov podľa rôzneho stupňa presnosti a spoľahlivosti. EDPS vníma toto ustanovenie ako odchýlku od všeobecnej zásady presnosti a odporúča jednoznačne uviesť, že ustanovenie má povahu odchýlky, doplnením „avšak“ alebo „no jednako“ na začiatok článku 4 ods. 1 písm. d) tretej vety. V prípadoch, v ktorých sa presnosť údajov nedá plne zabezpečiť, bude kontrolór povinný rozlišovať údaje v súlade s ich stupňom presnosti a spoľahlivosti opierajúc sa najmä o základný rozdiel medzi údajmi založenými na skutočnostiach a údajmi založenými na názoroch a osobných hodnoteniach. EDPS vyzdvihuje význam tohto záväzku pre dotknuté osoby aj pre orgány činné v trestnom konaní, najmä pri spracovávaní údajov ďaleko od ich zdroja (pozri bod 7 tohto stanoviska).

Overovanie kvality údajov

83. Všeobecná zásada ustanovená v článku 4 ods. 1 písm. d) sa dopĺňa konkrétnejšou zárukou uvedenou v článku 9 o overovaní kvality údajov. Článok 9 uvádza najmä, že:

1. kvalita osobných údajov by sa mala overovať aspoň pred ich prenosom a sprístupnením. Okrem toho, v prípade údajov, ktoré sú k dispozícii prostredníctvom priameho automatizovaného prístupu sa kvalita overuje pravidelne (článok 9 ods. 1 a 2),
2. pri všetkých prenosoch údajov by mali byť uvedené súdne rozhodnutia, ako aj rozhodnutia o nestíhaní a údaje vychádzajúce zo stanovísk by sa mali preveriť zo zdroja ešte pred prenosom a mal by sa uviesť stupeň ich presnosti alebo spoľahlivosti (článok 9 ods. 1),
3. osobné údaje by sa mali na žiadosť dotknutej osoby označiť, ak dotknutá osoba namieta proti ich presnosti a ak nie možné zistiť ich presnosť alebo spoľahlivosť (článok 9 ods. 6).

84. Ak sa článok 4 ods. 1 a článok 9 uplatňujú súčasne, je zabezpečené, že kvalita osobných údajov sa primerane overuje aj zo strany dotknutej osoby, aj zo strany orgánov, ktoré sú najbližšie ku zdroju spracovávaných údajov, a teda majú najlepšiu možnosť overiť ich.

85. EDPS víta tieto ustanovenia, pretože sa zameriavajú na potreby orgánov činných v trestnom konaní a pritom zabezpečujú, že každý údaj sa riadne zohľadní a použije podľa jeho presnosti a spoľahlivosti, čím sa predíde tomu, aby dotknutá osoba bola neprimerane zaťažená prípadnou nepresnosťou niektorých údajov, ktoré sa jej týkajú.

86. Overovanie kvality údajov je základným prvkom ochrany pre dotknutú osobu, najmä s ohľadom na osobné údaje, ktoré spracovávajú policajné a súdne orgány. EDPS preto vyjadruje poľutovanie nad tým, že uplatňovanie článku 9 o overovaní kvality údajov sa obmedzuje na údaje, ktoré sa odosielajú alebo sprístupňujú iným členským štátom. Toto nie je šťastné riešenie, pretože znamená, že kvalita osobných údajov, ktorá je nevyhnutná na účely vynútiteľnosti práva, by sa plne zabezpečila, iba ak by sa tieto údaje odosielali alebo sprístupňovali iným členským štátom, ale nie vtedy, ak by sa spracúvali v rámci členského štátu (!). Je skutočne nevyhnutné zabezpečiť – v záujme dotknutej osoby aj príslušných orgánov – aby sa riadne overovanie kvality týkalo všetkých osobných údajov vrátane tých, ktoré neodosiela ani nesprístupňuje iný členský štát.

87. EDPS preto v každom prípade odporúča odstránenie obmedzení v rozsahu pôsobnosti uplatňovania článku 9 ods. 1 a 6 tým, že a tieto ustanovenia presunú do kapitoly II návrhu.

Rozlišovanie medzi rôznymi kategóriami údajov

88. Článok 4 ods. 2 stanovuje povinnosť kontrolóra jasne rozlišovať medzi osobnými údajmi rozličných kategórií osôb (podozrivých, odsúdených, svedkov, obetí, informátorov, kontaktov a iných). EDPS tento prístup víta. Orgány činné v trestnom konaní a súdne orgány môžu samozrejme potrebovať spracúvať údaje týkajúce sa veľmi rozdielnych kategórií osôb a zároveň je nevyhnutné, aby sa tieto údaje rozlišovali podľa rôzneho stupňa zapojenia sa do trestnej činnosti. Osobitné vlastnosti rozličných kategórií spracovávaných údajov a rozličných účelov, na ktoré orgány činné v trestnom konaní a súdne orgány tieto údaje zhromažďujú, by sa mali odraziť najmä v podmienkach zhromažďovania údajov, v lehotách, v podmienkach zamietnutia poskytnutia prístupu alebo informácií dotknutej osobe a v spôsoboch prístupu k údajom zo strany príslušných orgánov.

89. EDPS v tejto súvislosti požaduje, aby sa mimoriadna pozornosť venovala údajom týkajúcich sa osôb, ktoré nie sú podozrivé. Na zabezpečenie proporcionality a toho, aby sa predišlo poškodeniu osôb, ktoré nie sú aktívne zapojené do trestného činu, sú potrebné osobitné podmienky a záruky. Kvôli tejto kategórii osôb by návrh mal obsahovať dodatočné opatrenia na obmedzenie účelu spracovania, stanovenie presných lehôt a obmedzenie prístupu k údajom. EDPS odporúča, aby sa návrh podľa toho upravil.

(!) Okrem toho by to nebolo v súlade s odporúčaním Výboru ministrov Rady Európy č. R(87)15 členským štátom o používaní osobných údajov v policajnej oblasti. Najmä zásada 7.2 ustanovuje, že po dohode s dozorným orgánom alebo v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi by sa mali zaviesť pravidelné kontroly kvality osobných údajov.

90. Súčasnú znenie návrhu obsahuje jednu osobitnú záruku týkajúcu sa osôb, ktoré nie sú podozrivé, konkrétne článok 7 ods. 1 návrhu. Podľa EDPS ide o dôležitú záruku hlavne preto, že členské štáty nesmú poskytovať výnimky. Článok 7 ods. 1 žiada stanoviť osobitné záruky iba s ohľadom na časové lehoty a jeho uplatňovanie sa obmedzuje na kategóriu osôb uvedenú v poslednej zarážke odseku 3 čl. 4 tohto návrhu. Preto neposkytuje uspokojivé záruky a nevzťahuje sa na celú skupinu osôb, ktoré nie sú podozrivé ⁽¹⁾.
91. Aj údaje, ktoré sa týkajú odsúdených osôb, si zaslúžia mimoriadnu pozornosť. Pokiaľ ide o tieto údaje, mali by sa skutočne náležite zohľadniť súčasne i budúce iniciatívy týkajúce sa výmeny informácií z registrov trestov a mala by sa zabezpečiť jednotnosť ⁽²⁾.
92. EDPS vzhľadom na uvedené poznámky odporúča, aby sa do článku 4 doplnil nový odsek, ktorý obsahuje tieto prvky:

- dodatočné ustanovenia na obmedzenie účelu spracovania, stanovenie presných časových lehôt a obmedzenie prístupu k údajom, pokiaľ ide o osoby, ktoré nie sú podozrivé,
- záväzok členských štátov stanoviť právne dôsledky rozlišovania, ktoré sa má robiť medzi osobnými údajmi rozličných kategórií osôb, a ktoré odráža osobitné vlastnosti rozličných kategórií spracúvaných údajov a rôzne účely, na ktoré orgány činné v trestnom konaní a súdne orgány tieto údaje zhromažďujú.
- právne dôsledky by sa mali týkať podmienok zhromažďovania osobných údajov, časových lehôt, ďalšieho prenosu a použitia údajov a podmienok pre zamietnutie poskytnutia prístupu alebo informácií dotknutej osobe.

IV.7 Časové lehoty ukladania osobných údajov

93. Všeobecné zásady, ktorými sa riadia časové lehoty ukladania osobných údajov, sú ustanovené v článku 4 ods. 1 písm. e) a v článku 7 ods. 1 návrhu. Všeobecnou zásadou je, že osobné údaje by sa nemali ukladať dlhšie, ako je

potrebné na účel, na ktorý boli zhromaždené. Toto je v súlade s právnymi predpismi EÚ na ochranu údajov ⁽³⁾.

94. Bez ohľadu na to sa všeobecné ustanovenie článku 7 ods. 1 uplatňuje, iba „pokiaľ vnútroštátne právne predpisy neustanovujú inak“. EDPS konštatuje, že táto výnimka je veľmi všeobecná a prekračuje odchýlky prípustné podľa článku 4 ods. 1 písm. e). EDPS navrhuje, aby sa všeobecná odchýlka článku 7 ods. 1 vypustila alebo aby aspoň jednoznačne obmedzila verejné záujmy, ktoré opodstatňujú využitie tejto odchýlky zo strany členských štátov ⁽⁴⁾.
95. Článok 7 ods. 2 uvádza, že dodržiavanie lehôt by mali zabezpečovať vhodné procedurálne a technické opatrenia a že lehoty by sa mali pravidelne prehodnocovať. EDPS víta toto ustanovenie, ale odporúča vyslovene uviesť, že vhodné procedurálne a technické opatrenia by mali ustanovovať automatické a pravidelné vymazávanie osobných údajov po určitej lehote.

IV.8 Výmeny osobných údajov s tretími krajinami

96. Účinná policajná a súdna spolupráca v rámci hraníc EÚ stále viac závisí od spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami. V súčasnosti sa diskutuje o mnohých činnostiach zameraných na zlepšenie vynútiteľnosti práva a súdnej spolupráce s tretími krajinami alebo medzinárodnými organizáciami alebo sa takéto činnosti plánujú na národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ ⁽⁵⁾. Rozvoj tejto medzinárodnej spolupráce sa pravdepodobne vo veľkej miere bude spoliehať na výmeny osobných údajov.
97. Je preto nevyhnutné, aby sa zásady spravodlivého a zákonného spracovania – ako aj zásady riadneho postupu všeobecne – uplatňovali aj na zhromažďovanie a výmenu osobných údajov za hranicami Únie a aby sa osobné údaje odosieli do tretích krajín alebo medzinárodných organizácií, iba ak dotknuté tretie strany zabezpečia primeranú úroveň ochrany alebo vhodné záruky.

⁽³⁾ Okrem všeobecného ustanovenia o lehotách ukladania osobných údajov ustanovených v článku 7 návrh stanovuje ďalšie osobitné ustanovenia o osobných údajoch, ktoré sa vymieňajú s inými členskými štátmi. Najmä článok 9.7 stanovuje, že osobné údaje sa majú vymazať, ak:

1. by sa nemali odosielať, sprístupňovať alebo prijímať;
2. sa prekročila lehota, ktorú oznámil orgán postupujúci údaj, pokiaľ osobné údaje nie sú ďalej potrebné pri súdnom konaní;
3. tieto údaje už nie sú potrebné na účely, na ktoré sa odoslali.

⁽⁴⁾ Mohlo by sa zväziť obmedzenie na boj proti terorizmu a/alebo osobitné verejné záujmy uvedené v článku 4 ods. 1 písm. e): použitie na historické, štatistické alebo vedecké účely.

⁽⁵⁾ Pozri napríklad nedávne oznámenie Komisie o stratégii vonkajšieho rozmeru priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (KOM(2005)491, konečné znenie).

⁽¹⁾ Pozri presnejšie bod 94 tohto stanoviska.

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady 2005/876/SVV o výmene informácií z registra trestov, ktoré nadobudlo účinnosť 9. decembra. Toto rozhodnutie dopĺňa a uľahčuje existujúce mechanizmy na prenos informácií, ktoré sa týkajú rozsudkov založených na existujúcich dohovoroch, napr. nástrojoch ako je Európsky dohovor o súdnej pomoci v trestných veciach z roku 1959 a Dohovor o vzájomnej súdnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi. Toto znenie sa neskôr nahradí presnejším rámcovým rozhodnutím Rady. Komisia má v úmysle navrhnúť v tejto oblasti nové rámcové rozhodnutie.

Prenos osobných údajov do tretích krajín

98. V tomto ohľade EDPS víta článok 15 návrhu, ktorý ustanovuje ochranu v prípade prenosu príslušným orgánom v tretích krajinách alebo medzinárodným orgánom. Toto ustanovenie zahrnuté v kapitole III návrhu sa však uplatňuje iba na údaje, ktoré poslali alebo sprístupnili príslušné orgány iných členských štátov. V dôsledku tohto obmedzenia ostáva v systéme ochrany údajov na úrovni Európskej únie medzera s ohľadom na údaje, ktoré neposielajú príslušné orgány iného členského štátu. Podľa EDPS tento nedostatok nie je možné akceptovať z týchto dôvodov:

99. Po prvé, úroveň ochrany, ktorú ponúkajú právne predpisy EÚ v prípade prenosu do tretej krajiny, by nemal určovať zdroj údajov – policajné zložky v rámci členského štátu, ktoré odosielať údaje do tretej krajiny alebo policajné zložky v rámci iného členského štátu.

100. Po druhé, je potrebné poznamenať, že pravidlá, ktoré upravujú prenos osobných údajov do tretích krajín, predstavujú základnú zásadu právnych predpisov o ochrane údajov. Táto zásada nepredstavuje iba jedno to základných ustanovení smernice 95/46/ES, ale je zakotvená aj v dodatkovom protokole k dohovoru 108⁽¹⁾. Spoločné normy v ochrane osobných údajov uvedené v článku 1 návrhu by nebolo možné zabezpečiť, ak by spoločné pravidlá prenosu osobných údajov do tretích krajín nezahŕňali všetky operácie spracovávania. Práva dotknutých osôb, ako ich zabezpečuje súčasný návrh, by boli priamo ovplyvnené, ak by sa osobné údaje mohli odosielať do tretích krajín, ktoré neposkytujú primeranú úroveň ochrany.

101. Po tretie, obmedzenie rozsahu pôsobnosti týchto pravidiel na vymieňané údaje by znamenalo – s ohľadom na údaje spracúvané iba v rámci jednej krajiny – že by neexistovali žiadne záruky: osobné údaje by sa paradoxne mohli odosielať do tretích krajín – bez ohľadu na akúkoľvek primeranú ochranu osobných údajov – oveľa ľahšie ako do iných členských štátov. Takto by mohla vzniknúť možnosť „prania informácií“. Príslušné orgány členských štátov by mohli obchádzať prísne normy ochrany údajov tým, že by odosielať údaje do tretích krajín alebo medzinárodných organizácií, kde by k nim mohol mať prístup

(¹) Dodatokový protokol k Dohovoru o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovávaní osobných údajov týkajúci sa dozorných orgánov a cezhraničných tokov údajov bol podpísaný 8. 11. 2001 a nadobudol účinnosť 1. 7. 2004. Tento záväzný medzinárodný právny nástroj doposiaľ podpísalo 11 štátov (z ktorých 9 sú členské štáty EÚ). Článok 2.1 protokolu ustanovuje všeobecnú zásadu, že „každá strana môže odoslať osobné údaje príjemcovi, ktorý podlieha jurisdikcii štátu alebo organizácie, ktoré nie sú stranou dohovoru, iba ak tento štát alebo organizácia zabezpečujú primeranú úroveň ochrany pre plánovaný prenos údajov.“

príslušný orgán iného členského štátu alebo by sa dokonca mohli poslať späť takémuto orgánu.

102. EDPS preto odporúča zmenu a doplnenie tohto návrhu, aby sa zabezpečilo uplatňovanie článku 15 na výmeny všetkých osobných údajov s tretími krajinami. Toto odporúčanie sa netýka článku 15 ods. 1 písm. c), ktorý môže byť svojou povahou relevantný iba pre osobné údaje, ktoré sa vymieňajú s inými členskými štátmi.

Výnimočné prenosy do nezodpovedajúcich krajín

103. Článok 15 stanovuje celý rad podmienok prenosu príslušným orgánom v tretích krajinách alebo medzinárodným organizáciám porovnateľný s podmienkami článku 25 smernice 95/46/ES. Článok 15 ods. 6 stanovuje možnosť prenosu údajov do tretích krajín alebo medzinárodných organizácií, v ktorých nie je zabezpečená primeraná úroveň ochrany údajov, za predpokladu, že je tento prenos absolútne nevyhnutný na ochranu základných záujmov členského štátu alebo predídenie bezprostrednému vážnemu nebezpečenstvu, ktoré ohrozuje verejnú bezpečnosť alebo konkrétnu osobu či osoby.

104. Uplatňovanie výnimky ustanovenej v odseku 6 by sa malo vyjasniť. Preto EDPS odporúča:

— objasniť, že táto výnimka stanovuje iba odchýlku od podmienky primeranej ochrany, ale nedotýka sa iných podmienok stanovených v prvom odseku článku 15,

— doplniť, že prenos údajov, ktorý sa uskutočňuje podľa tejto výnimky, by mal podliehať náležitým podmienkam (napr. výslovnej podmienke, že údaje sa spracúvajú iba dočasne a na konkrétne účely) a príslušný dozorný orgán by mal byť o ňom informovaný.

Spracovávanie osobných údajov prijatých od tretích krajín

105. V súvislosti s rastúcou výmenou osobných údajov s policajnými a súdnymi orgánmi v tretích krajinách by sa osobitná pozornosť mala venovať osobným údajom „dovážaným“ z tých tretích krajín, v ktorých nie sú zabezpečené primerané normy rešpektovania ľudských práv, najmä ochrany osobných údajov.

106. EDPS sa zo širšieho hľadiska domnieva, že zákonodarcí by mali zabezpečiť, aby osobné údaje prijaté z tretích krajín spĺňali prinajmenšom medzinárodné normy s ohľadom na rešpektovanie ľudských práv. Napríklad by sa nemali spracovávať údaje zhromaždené za použitia mučenia alebo ohrozovaním ľudských práv, nemali by sa vypracovávať čierne listiny založené iba na politickom presvedčení alebo sexuálnej orientácii a orgány činné v trestnom konaní ani súdne orgány by sa ne mali spoliehať, pokiaľ sa tak nedeje v záujme dotknutej osoby. EDPS preto odporúča, aby sa to ozrejmiло aspoň v odôvodnení návrhu, podľa možnosti odkazom na príslušné medzinárodné nástroje (¹).
107. EDPS s ohľadom na konkrétnejšiu ochranu osobných údajov poznamenáva, že pri prenose osobných údajov z krajín, v ktorých neexistujú zodpovedajúce normy a zabezpečenie ochrany osobných údajov, by sa mali náležite hodnotiť možné nedostatky v kvalite, aby sa predišlo tomu, že sa orgány EÚ činné v trestnom konaní budú mylne spoliehať na takéto informácie a aby sa zabránilo poškodeniu dotknutých osôb.
108. EDPS preto odporúča, aby sa do článku 9 návrhu doplnilo ustanovenie o tom, že kvalita osobných údajov odosielaných z tretích krajín by sa mala čo najskôr po ich prijatí osobitne hodnotiť a mal by sa označiť stupeň ich presnosti a spoľahlivosti.
109. Články 13 a 14 návrhu stanovujú súbor požiadaviek, ktoré sa majú splniť v prípadoch, keď sa osobné údaje ďalej odosielajú súkromným osobám a orgánom, ktoré nie sú činné v trestnom konaní. Ako už bolo uvedené, tieto články dopĺňajú všeobecnejšie pravidlá stanovené v kapitole II, ktoré je potrebné v každom prípade dodržiavať.
110. EDPS zastáva názor, že by sa mali uplatňovať osobitné a prísne podmienky, pričom v konkrétnych prípadoch môže byť potrebný prenos údajov súkromným osobám a iným verejným orgánom na účely predchádzania trestným činom a boja proti nim. Uvedené je v súlade so stanoviskom, ktoré vyjadrili v európski dozorní úradníci pre ochranu údajov v stanovisku z krakovskej konferencie (²).
111. Z tohto hľadiska sa EDPS domnieva, že dodatočné podmienky stanovené v článkoch 13 a 14 by sa mohli považovať za postačujúce, ak sa uplatňujú spoločne so všeobecnými pravidlami stanovenými v kapitole II vrátane komplexného uplatňovania pravidiel ďalšieho spracovania (pozri vyššie, IV.2). Súčasný návrh však obmedzuje uplatňovanie článkov 13 a 14 na osobné údaje, ktoré zaslali alebo sprístupnili príslušné orgány iného členského štátu.
112. Všeobecné uplatňovanie týchto dodatočných podmienok je ešte dôležitejšie, ak sa do úvahy berie rastúca výmena údajov medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a inými orgánmi alebo súkromnými osobami aj v rámci členských štátov. Príklad je možné nájsť v partnerstve medzi verejným a súkromným sektorom v činnostiach, ktoré sa týkajú vynútiteľnosti práva (³).
113. EDPS preto odporúča zmeniť a doplniť tento návrh tak, aby sa zabezpečilo uplatňovanie článkov 13 a 14 na všetky osobné údaje vrátane tých, ktoré neodosiela alebo nesprístupňuje iný členský štát. Toto odporúčanie sa nevzťahuje na článok 13 písm. c) a článok 14 písm. c).

IV.9 Výmeny osobných údajov so súkromnými osobami a orgánmi, ktoré nie sú činné v trestnom konaní

Prístup k osobným údajom, ktoré kontrolujú súkromné osoby, a ich ďalšie použitie

109. Články 13 a 14 návrhu stanovujú súbor požiadaviek, ktoré sa majú splniť v prípadoch, keď sa osobné údaje ďalej odosielajú súkromným osobám a orgánom, ktoré nie sú činné v trestnom konaní. Ako už bolo uvedené, tieto články dopĺňajú všeobecnejšie pravidlá stanovené v kapitole II, ktoré je potrebné v každom prípade dodržiavať.
110. EDPS zastáva názor, že by sa mali uplatňovať osobitné a prísne podmienky, pričom v konkrétnych prípadoch môže byť potrebný prenos údajov súkromným osobám a iným verejným orgánom na účely predchádzania trestným činom a boja proti nim. Uvedené je v súlade so stanoviskom, ktoré vyjadrili v európski dozorní úradníci pre ochranu údajov v stanovisku z krakovskej konferencie (²).
111. Z tohto hľadiska sa EDPS domnieva, že dodatočné podmienky stanovené v článkoch 13 a 14 by sa mohli považovať za postačujúce, ak sa uplatňujú spoločne so všeobecnými pravidlami stanovenými v kapitole II vrátane komplexného uplatňovania pravidiel ďalšieho spracovania (pozri vyššie, IV.2). Súčasný návrh však obmedzuje uplatňovanie článkov 13 a 14 na osobné údaje, ktoré zaslali alebo sprístupnili príslušné orgány iného členského štátu.
112. Všeobecné uplatňovanie týchto dodatočných podmienok je ešte dôležitejšie, ak sa do úvahy berie rastúca výmena údajov medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a inými orgánmi alebo súkromnými osobami aj v rámci členských štátov. Príklad je možné nájsť v partnerstve medzi verejným a súkromným sektorom v činnostiach, ktoré sa týkajú vynútiteľnosti práva (³).
113. EDPS preto odporúča zmeniť a doplniť tento návrh tak, aby sa zabezpečilo uplatňovanie článkov 13 a 14 na všetky osobné údaje vrátane tých, ktoré neodosiela alebo nesprístupňuje iný členský štát. Toto odporúčanie sa nevzťahuje na článok 13 písm. c) a článok 14 písm. c).
114. Výmena osobných údajov so súkromnými osobami je obojsmerná: znamená to, že aj súkromné osoby odosielajú alebo sprístupňujú osobné údaje orgánom činným v trestnom konaní alebo súdnym orgánom.
115. V takomto prípade k osobným údajom zozbieraným na komerčné účely (obchodné transakcie, marketing, poskytovanie služieb atď.), ktoré spravujú súkromní prevádzkovatelia, majú prístup orgány verejnej moci a ďalej ich používajú na úplne iný účel, ktorým je predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie alebo stíhanie. Okrem toho sa v prípade využitia údajov, ktoré sa spracovávajú na komerčné účely, na účely vynútiteľnosti práva starostlivo hodnotí ich presnosť a spoľahlivosť.

(¹) Dohovor OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, ktorý podpísali všetky členské štáty a ktorý nadobudol platnosť 26. júna 1987. Predovšetkým článok 15 uvádza, že „každý štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru, zabezpečí, aby sa žiadne vyhlásenie, ktoré sa získalo v dôsledku mučenia, nepoužilo ako dôkaz v rámci žiadneho konania, okrem prípadov, kedy sa použije v rámci konania vedeného proti osobe obvinenej z mučenia ako dôkaz o tom, že daná výpoveď bola vyslovená“.

(²) Stanovisko o vynuovení práva a výmene informácií v EÚ, ktorý bol prijatý na jarnej konferencii európskych orgánov na ochranu údajov v Krakove, 25. – 26. apríla 2005.

(³) Pozri Legislatívny a pracovný program Komisie na rok 2006 KOM(2005) 531, konečné znenie.

116. Posledný a dôležitý príklad prístupu ku súkromným databázam na účely vynútiteľnosti práva poskytuje schválené znenie smernice o uchovávaní komunikačných údajov (pozri body 16 – 18), podľa ktorej poskytovatelia verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo verejných komunikačných sietí musia uchovávať určité údaje týkajúce sa komunikácie do dvoch rokov, aby sa zabezpečila dostupnosť týchto údajov na účely vyšetrovania, odhaľovania a stíhania závažných trestných činov. Podľa schváleného znenia otázky týkajúce sa prístupu k týmto údajom presahujú právo Spoločenstva a samotná smernica ich nesmie upravovať. Je skutočne dôležité, aby tieto dôležité otázky podliehali vnútroštátnym právnym predpisom alebo činnosti podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ⁽¹⁾.

117. EDPS vo svojom stanovisku k návrhu tejto smernice obhajoval širší výklad Zmluvy o ES, pretože obmedzenie prístupu je potrebné na zabezpečenie primeranej ochrany dotknutej osoby, v prípade ktorej sa musia uchovávať komunikačné údaje. Európski zákonodarcovia žiaľ pravidlá o prístupe do uvedenej smernice nezahrnuli.

118. V tomto stanovisku EDPS opätovne vyjadruje svoje pevné presvedčenie, že právo EÚ by malo poskytovať spoločné normy pre prístup k údajom a ich ďalšie použitie zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Zatiaľ čo sa táto otázka v prvom pilieri nerieši, nástroje tretieho piliera by mohli poskytnúť potrebnú ochranu. Toto stanovisko EDPS je ďalej podložené všeobecným nárastom miery výmeny údajov medzi členskými štátmi a nedávnym návrhom o zásade dostupnosti. Rozdielne vnútroštátne pravidlá o prístupe k údajom a ich ďalšom použití by neboli zlučiteľné s navrhovaným voľným obehom informácií súvisiacich s vynútiteľnosťou práva, medzi ktoré patria aj údaje zo súkromných databáz, v rámci celej Európy.

119. EDPS sa preto domnieva, že na prístup orgánov činných v trestnom konaní k osobným údajom, ktoré uchovávajú súkromné osoby, by sa mali uplatňovať spoločné normy, aby sa zabezpečilo, že prístup sa povolí iba na základe dobře zadaných podmienok a obmedzení. Prístup príslušných orgánov by sa mal povoľovať iba samostatne pre každý prípad, za osobitných okolností, na konkrétne účely a mal by byť pod súdnym dohľadom členských štátov.

(1) Podľa odôvodnení smernice „Otázky prístupu k údajom uchovaným podľa tejto smernice vnútroštátnymi orgánmi verejnej moci v rámci činností uvedených v prvej zarážke článku 3 ods. 2 smernice 95/46/ES ostávajú mimo pôsobnosti práva Spoločenstva. Môžu však podliehať vnútroštátnym právnym predpisom či činnosti podľa hlavy VI Zmluvy o Európskej únii, pričom takéto zákony alebo činnosti musia plne rešpektovať základné práva, keďže vyplývajú zo spoločných ústavných tradícií členských štátov a sú garantované Európskym dohovorom o ľudských právach. Článok 8 EDLP ako ho vykladá Európsky súd pre ľudské práva...“

IV.10 Práva dotknutých osôb

120. Kapitola IV sa zaoberá právami dotknutej osoby spôsobom, ktorý je vo všeobecnosti v súlade so súčasnými právnymi predpismi na ochranu údajov a s článkom 8 Charty základných práv Európskej únie.

121. EDPS víta tieto ustanovenia, pretože dotknutým osobám poskytujú zosúladený súbor pravidiel, pričom zohľadňujú osobitné vlastnosti spracovávania údajov orgánmi činnými v trestnom konaní a súdnymi orgánmi. Toto je výrazné zlepšenie, pretože súčasnú situáciu charakterizuje široké spektrum pravidiel a postupov, najmä pokiaľ ide o právo na prístup. Niektoré členské štáty neumožňujú dotknutej osobe prístup k jej vlastným údajom, ale majú systém nepriameho prístupu (v mene dotknutej osoby ho vykonáva vnútroštátny orgán na ochranu údajov).

122. Podľa návrhu sa zosúladujú možné odchýlky od práva priameho prístupu. Najdôležitejšie je umožniť občanom, ktorých údaje stále vo väčšej miere spracúvajú a vymieňajú si príslušné orgány rozličných členských štátov EÚ, aby využili zosúladený súbor pravidiel, pokiaľ ide o dotknuté osoby, bez ohľadu na to, v ktorom členskom štáte sa údaje zhromažďujú alebo spracúvajú⁽²⁾.

123. EDPS uznáva možnosť obmedzenia práv dotknutej osoby v tých prípadoch, keď je to potrebné na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania a stíhania. V každom prípade, keďže tieto obmedzenia sa musia považovať za výnimky zo základných práv dotknutých osôb, mala by sa uplatňovať prísna skúška proporcionality. To znamená, že tieto výnimky by mali byť obmedzené a dobre definované a obmedzenia by mali byť podľa možnosti čiastkové a časovo obmedzené.

124. Z tohto hľadiska by EDPS rád upriamil pozornosť zákonodarcov najmä na písm. a) odseku 2 článkov 19, 20 a 21, ktoré stanovujú veľmi širokú a pomerne nevyhradenú výnimku z práv dotknutých osôb tým, že uvádzajú, že tieto práva môžu byť v prípade potreby obmedzené na to, „aby si kontrolór mohol náležite splniť svoje zákonom uložené povinnosti“. Navyše sa táto

(2) Právom na informácie (články 19 a 20) a právom na prístup, opravu, vymazanie alebo zablokovanie (článok 21) sa zaoberá najmä kapitola IV. Vo všeobecnosti poskytujú tieto články dotknutým osobám všetky práva, ktoré zvyčajne zaručuje právo EÚ na ochranu údajov, a zároveň stanovujú rad výnimiek, ktorých cieľom je zohľadniť osobitné vlastnosti tretieho piliera. Obmedzenia práv dotknutých osôb povoľujú najmä takmer rovnaké ustanovenia stanovené s ohľadom na právo na informácie (články 19.2 a 20.2) aj právo na prístup (článok 21.2).

výnimka prekrýva s ustanovením písm. b), v ktorom sú v prípade potreby umožnené obmedzenia práv dotknutej osoby na to, „aby sa predišlo zaujatosti v prebiehajúcich vyšetrovaniach, pátraniach alebo konaniach alebo na splnenie zákonom uložených povinností príslušných orgánov“. Zatiaľ čo druhú výnimku je možné považovať za opodstatnenú, prvá predstavuje neprimerané obmedzenie práv dotknutej osoby. EDPS preto odporúča vy-pustiť písm. a) odseku 2 článkov 19, 20 a 21.

125. EDPS okrem toho odporúča zlepšiť články 19, 20 a 21 týmto spôsobom:

- upresniť, že obmedzenia práv dotknutej osoby nie sú povinné, že sa neuplatňujú na neurčitú dobu a že sú povolené „iba“ v osobitných prípadoch uvedených v týchto článkoch,
- zohľadniť, že kontrolór by mal informácie poskytovať nezávisle a nie na základe požiadavky dotknutej osoby,
- doplniť do článku 19 ods. 1 písm. c), že by sa mali poskytovať aj informácie o „časových lehotách ukla-dania údajov“,
- zabezpečiť (zmenou a doplnením článku 20 ods. 1 v súlade s inými nástrojmi EÚ na ochranu údajov), aby sa informácie – ak sa údaje nezískali od dotknutej osoby alebo sa získali bez jej vedomia – poskytli dotknutej osobe „najneskôr pri ich prvom odhalení“,
- zabezpečiť, aby sa mechanizmus odvolania proti zamietnutiu alebo obmedzeniu práv dotknutej osoby uplatňoval na prípady obmedzenia práva byť informovaný a aby sa podľa toho zmenila a doplnila posledná veta článku 19 ods. 4.

Automatizovaným spôsobom spracované individuálne rozhodnutia

126. EDPS vyjadruje poľutovanie nad tým, že návrh vôbec nerieši dôležitú otázku automatizovaným spôsobom spracovaných individuálnych rozhodnutí. V skutočnosti praktické skúsenosti preukazujú, že orgány činné v trestnom konaní v narastajúcej miere používajú automatizované spracovávanie údajov, ktoré je určené na posúdenie určitých osobnostných stránok osoby, najmä s cieľom zhodnotiť jej spoľahlivosť a správanie.

127. EDPS poznamenáva, že rozhodnutia založené výlučne na automatizovanom spracovaní údajov by mali podliehať veľmi prísny podmienkam a zárukám, ak majú právne účinky týkajúce sa osoby alebo majú na ňu významný vplyv, pričom uznáva, že tieto systémy môžu byť v určitých prípadoch potrebné na zvýšenie účinnosti

činností vynútiteľnosti práva. Toto je ešte dôležitejšie v kontexte tretieho piliera, pretože v tomto prípade príslušné orgány disponujú verejnou donucovacou právomocou, a teda ich rozhodnutia alebo činnosť môžu ovplyvniť osobu, alebo môžu pôsobiť rušivejšie, ako by tomu bolo v prípade, keby takéto rozhodnutie prijímali/takúto činnosť konali súkromné osoby.

128. Predovšetkým a v súlade so všeobecnými zásadami ochrany údajov by takéto rozhodnutia alebo činnosti mali byť povolené, iba ak ich výslovne povoľujú právne prepisy alebo príslušný dozorný orgán, a mali by podliehať príslušným opatreniam zameraným na zabezpečenie legitímnych záujmov dotknutej osoby. Dotknutá osoba by navyše mala mať jednoducho k dispozícii prostriedky umožňujúce predloženie jej stanoviska a mala by byť schopná dozvedieť sa o logike rozhodnutia, pokiaľ nie je zlučiteľné s účelmi, na ktoré sa údaje spracúvali.
129. EDPS preto odporúča, aby sa v súlade so súčasnými právnymi predpismi EÚ na ochranu údajov zaviedlo osobitné ustanovenie o automatizovaným spôsobom spracovaných individuálnych rozhodnutiach.

IV.11 Bezpečnosť spracovania

130. Pokiaľ ide o bezpečnosť spracovania, článok 24 stanovuje povinnosť kontrolóra vykonávať zodpovedajúce technické a organizačné opatrenia, ktoré sú v súlade s ustanoveniami iných nástrojov EÚ na ochranu údajov. Odsek 2 navyše uvádza podrobný a komplexný zoznam opatrení, ktoré sa uplatňujú s ohľadom na automatizované spracovanie údajov.
131. EDPS toto ustanovenie víta, ale s cieľom napomôcť účinnej kontrole zo strany dozorných orgánov navrhuje doplniť do zoznamu opatrení stanovených v odseku 2 toto doplnkové opatrenie: „k) zaviesť opatrenia na systematické monitorovanie účinnosti týchto bezpečnostných opatrení a podávanie správ o nich (systematický vnútorný audit bezpečnostných opatrení)“ (!).

Zaznamenávanie údajov

132. Článok 10 stanovuje, že každý automatizovaný prenos alebo prijatie osobných údajov sa zaznamenáva (v prípade automatizovaného prenosu) alebo dokumentuje (v prípade neautomatizovaného prenosu) s cieľom zabezpečiť následné overenie zákonnosti prenosu a spracovania údajov. Na základe žiadosti budú tieto informácie k dispozícii príslušnému dozornému orgánu.

(!) V rovnakom zmysle pozri stanovisko EDPS k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vízovom informačnom systéme (VIS) a výmene údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi, KOM(2004)835, konečné znenie uverejnené na www.edp-seu.int.

133. EDPS víta toto ustanovenie. Napriek tomu EDPS konštatuje, že s cieľom zabezpečiť komplexný dozor a kontrolu a náležitého využívania osobných údajov sa aj prístup k údajom zaznamenáva alebo dokumentuje. Toto je podstatná informácia, pretože účinné sledovanie riadneho spracovávaní osobných údajov sa musí zameriavať nielen na zákonnosť prenosu osobných údajov medzi orgánmi, ale aj na zákonnosť prístupu zo strany týchto orgánov⁽¹⁾. EDPS preto odporúča upraviť článok 10 tak, aby zabezpečoval, že aj prístup k údajom sa zaznamenáva alebo dokumentuje.

IV. 12 Súdne opravné prostriedky, zodpovednosť a sankcie

134. Kapitola VI návrhu sa zaoberá súdnymi opravnými prostriedkami (článok 27), zodpovednosťou (článok 28) a sankciami (článok 29). Tieto ustanovenia sú vo všeobecnom súlade so súčasnými právnymi predpismi EÚ na ochranu údajov.

135. Najmä pokiaľ ide o sankcie EDPS víta vymedzenie, že sankcie v prípade porušenia ustanovení prijatých podľa tohto rámcového rozhodnutia budú musieť byť účinné, primerané a odrádzajúce. Navyše trestnoprávne sankcie v prípade úmyselne spáchaných trestných činov znamenajúcich vážne porušenia – predovšetkým s ohľadom na dôvernosť a bezpečnosť spracovania – budú pôsobiť odstrašujúcejšie v prípadoch vážnejšieho porušenia práva na ochranu údajov.

IV.13 Kontrola, dozor a poradné úlohy

136. Ustanovenia tohto návrhu, ktoré sa zaoberajú kontrolou spracovania údajov a dozorom nad ním, ako aj poradami v záležitostiach týkajúcich sa spracovania údajov sa vo veľkej miere podobajú na ustanovenia smernice 95/46/ES. EDPS víta, že Komisia sa vo svojom návrhu priklonila k už overeným a dobre fungujúcim mechanizmom, a vyzdvihuje najmä zavedenie (povinného) systému predbežnej kontroly. Takýto systém sa stanovuje nielen v smernici 95/46/ES, ale je obsiahnutý aj v nariadení 45/2001/ES a preukázalo sa, že je účinným nástrojom, ktorý má EDPS k dispozícii pri dozore nad spracovaním údajov inštitúciami a orgánmi Európskych spoločností.

137. Ďalším účinným nástrojom kontroly a dozoru nad spracovaním údajov sa preukázalo byť vymenovanie úradníkov pre ochranu údajov kontrolórom. Tento nástroj funguje vo viacerých členských štátoch. Je ustanovený v nariadení 45/2001/ES ako povinný nástroj a zohráva dôležitú úlohu na úrovni Európskych spoločností.

⁽¹⁾ Toto je v súlade s ustanoveniami stanovenými v článku 18 návrhu, podľa ktorého bude odosielať orgán na požiadanie informovaný o ďalšom spracovaní odosielať alebo prístupných osobných údajov, a v článku 24, ktorý zavádza bezpečnostné opatrenia aj vzhľadom na navrhovaný systematický vnútorný audit týchto opatrení.

Úradníci pre ochranu údajov sú úradníci v rámci organizácie, ktorí nezávislým spôsobom zabezpečujú vnútorné uplatňovanie ustanovení o ochrane údajov.

138. EDPS odporúča doplniť do návrhu ustanovenia o úradníkoch pre ochranu údajov. Tieto ustanovenia by sa mohli vytvárať podľa vzoru článkov 24 – 26 nariadenia 45/2001/ES.

139. Návrh rámcového rozhodnutia je určený členským štátom. Je preto logické, že v článku 30 sa predpokladá dozor zo strany nezávislých dozorných orgánov. Tento článok je navrhnutý podobným spôsobom ako článok 28 smernice 95/46/ES. Tieto vnútroštátne orgány by mali spolupracovať navzájom, ako aj s dozorným orgánom zriadeným podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ a s EDPS. Článok 31 návrhu okrem toho počíta so zriadením pracovnej skupiny, ktorá musí zohrávať podobnú úlohu, ako zohráva pracovná skupina zriadená podľa článku 29 v záležitostiach prvého piliera. Všetky subjekty príslušné v oblasti ochrany údajov sú uvedené v článku 31 návrhu.

140. Je samozrejmé, že v návrhu, ktorý predpokladá zlepšenie policajnej a súdnej spolupráce medzi členskými štátmi, zohráva spolupráca medzi všetkými subjektmi príslušnými v oblasti ochrany údajov dôležitú úlohu. EDPS preto víta dôraz, ktorý sa v návrhu kladie na spoluprácu medzi dozornými orgánmi.

141. EDPS navyše vyzdvihuje význam jednotného prístupu k záležitostiam ochrany údajov, ktorý by sa mohol posilniť podporou komunikácie medzi existujúcou pracovnou skupinou zriadenou podľa článku 29 a pracovnou skupinou zriadenou podľa tohto rámcového rozhodnutia. EDPS odporúča zmeniť a doplniť článok 31 ods. 2 návrhu tak, aby oprávňoval predsedu pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 alebo jeho zástupcu na účasť na zasadnutiach novej pracovnej skupiny.

142. Znenie článku 31 tohto návrhu obsahuje jeden výrazný rozdiel v porovnaní s článkom 29 smernice 95/46/ES. EDPS je riadnym členom pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29. Členstvo v nej znamená aj právo hlasovať. Tento návrh určuje EDPS aj za člena pracovnej skupiny (zriadenej podľa článku 31), ale nepredpokladá, že v nej bude mať právo hlasovať. Nie je zrejmé, z akých dôvodov sa tento návrh odchyľuje od článku 29 smernice 95/46/ES. Podľa EDPS je navrhované znenie nejednoznačné, pokiaľ ide o úlohu EDPS, čo by mohlo znížiť účinnosť jeho zapojenia sa do činnosti v pracovnej skupine. EDPS preto odporúča zachovať jednotnosť so znením smernice.

IV.14 Ostatné ustanovenia

143. Kapitola VIII návrhu obsahuje niektoré záverečné ustanovenia, ktorými sa mení a dopĺňa Schengenský dohovor a iné nástroje týkajúce sa spracovávaní a ochrany osobných údajov.

Schengenský dohovor

144. Článok 33 návrhu stanovuje, že toto rozhodnutie nahrádza články 126 – 130 Schengenského dohovoru vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti Zmluvy o EÚ. Články 126 – 130 Schengenského dohovoru obsahujú všeobecné pravidlá ochrany údajov pre spracovávanie údajov, ktoré sa prenášajú podľa dohovoru (ale mimo Schengenského informačného systému).

145. EDPS víta toto nahradenie, pretože zlepšuje jednotnosť režimu ochrany údajov v treťom pilieri a v niektorých ohľadoch predstavuje výrazné zlepšenie ochrany osobných údajov napr. zvýšením právomocí dozorných orgánov. V niektorých bodoch však neúmyselne a nešťastne úroveň ochrany údajov znižuje. Niektoré ustanovenia Schengenského dohovoru sú skutočne prísnejšie ako ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia.

146. EDPS sa zmieňuje najmä o článku 126 ods. 3 písm. b) Schengenského dohovoru, ktorý stanovuje, že údaje môžu používať iba súdne orgány a orgány štátnej správy, ktoré plnia úlohy alebo vykonávajú povinnosti v súvislosti s účelmi stanovenými v dohovore. Toto ustanovenie vylučuje prenos súkromným osobám, ktorý by bol podľa navrhovaného rámcového rozhodnutia povolený. Ďalším bodom je, že ustanovenia na ochranu údajov v Schengenskom dohovore sa uplatňujú na všetky údaje, ktoré sa prenášajú z *neautomatizovaných súborov* alebo sú v nich zahrnuté (článok 127), kým neštruktúrované súbory sú vyňaté z rozsahu pôsobnosti navrhovaného rámcového rozhodnutia.

Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie

147. Článok 34 stanovuje, že toto rámcové rozhodnutie nahrádza článok 23 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie. EDPS poznamenáva, že toto nahradenie by vo všeobecnosti stanovilo lepšiu ochranu osobných údajov, ktoré sa vymieňajú v rámci dohovoru, mohlo by však spôsobiť isté problémy s ohľadom na zlučiteľnosť týchto dvoch nástrojov.

148. Predovšetkým, dohovor sa zaoberá aj vzájomnou pomocou pri odpočúvaní telekomunikačných zariadení.

V tomto prípade členský štát môže na základe žiadosti dať súhlas s odpočúvaním alebo prenosom telekomunikačného záznamu za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky, ktoré by bolo potrebné dodržať v podobnom vnútroštátnom prípade. Podľa článku 23 ods. 4 dohovoru, ak sa tieto dodatočné podmienky týkajú používania osobných údajov, budú mať prednosť pred pravidlami na ochranu údajov ustanovenými v článku 23. Podobne článok 23 ods. 5 stanovuje prednosť dodatočných pravidiel zabezpečujúcich informácie, ktoré zhromaždili spoločné vyšetrovacie tímy. EDPS poznamenáva, že ak by tento návrh nahradil článok 23, nebolo by jasné, či sa uvedené dodatočné pravidlá ešte uplatňujú. EDPS preto odporúča ozrejmiť tento bod s cieľom dôkladne posúdiť dôsledky plného nahradenia článku 23 dohovoru týmto rámcovým rozhodnutím.

Dohovor Rady Európy č.108 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov

149. Článok 34 ods. 2 stanovuje, že každý odkaz na dohovor 108 sa vykladá ako odkaz na toto rámcové rozhodnutie. Výklad a konkrétne uplatňovanie tohto ustanovenia ani zďaleka nie sú jasné. EDPS v každom prípade predpokladá, že toto ustanovenie sa uplatňuje iba v rámci *ratione materiae* tohto rámcového rozhodnutia.

Záverečné otázky

150. Pokiaľ je dotknutá systematická jednotnosť znenia, EDPS poznamenáva, že niektoré články by sa v znení návrhu mohli nachádzať na lepšom mieste.

EDPS preto navrhuje:

1. presunúť článok 16 („Výbor“) z kapitoly III („Osobitné formy spracovania“) do novej kapitoly;
2. presunúť článok 25 („Register“) a 26 („Predbežná kontrola“) z kapitoly V („Dôvernosť a bezpečnosť spracovania“) do novej kapitoly.

V. ZÁVERY

Významný krok vpred

- a) Prijatie tohto návrhu by predstavovalo významný krok k ochrane osobných údajov v dôležitej oblasti, ktorá vyžaduje predovšetkým jednotný a účinný mechanizmus na ochranu osobných údajov na úrovni Európskej únie.

- b) Účinná ochrana osobných údajov nie je dôležitá iba pre dotknutú osobu, ale prispieva aj k úspechu samotnej policajnej a súdnej spolupráce. V mnohých aspektoch idú obidva verejné záujmy ruka v ruke.

Spoločné normy

- c) Podľa EDPS by nový rámec ochrany údajov nemal dodržiavať iba zásady ochrany údajov – je dôležité zabezpečiť jednotnosť ochrany údajov v rámci Európskej únie – ale mal by aj poskytnúť dodatočný súbor pravidiel, ktoré zohľadnia osobitnú povahu vynútiteľnosti práva.
- d) Predkladaný návrh spĺňa tieto podmienky: zabezpečuje, že sa existujúce zásady ochrany údajov, ako sú ustanovené v smernici 95/46/ES, budú uplatňovať v oblasti tretieho piliera, pretože väčšina ustanovení návrhu odzrkadľuje iné právne nástroje EÚ o ochrane osobných údajov a je v súlade s týmito právnymi nástrojmi. Okrem toho ustanovuje spoločné normy, ktoré s ohľadom na ich uplatňovanie v tejto oblasti upresňujú tieto zásady, a ktoré vo všeobecnosti postačujú na poskytnutie primeraných záruk na ochranu údajov v treťom pilieri.

Uplatňovanie na všetky typy spracovávaní

- e) Pre naplnenie tohto cieľa je nevyhnutné, aby sa rámcové rozhodnutie vzťahovalo na všetky policajné a súdne údaje, dokonca aj ak ich neodosielajú ani nesprístupňujú príslušné orgány iného členského štátu.
- f) Články 30 ods. 1 písm. b) 31 ods. 1 písm. c) Zmluvy o EÚ ustanovujú právny základ pre pravidlá o ochrane údajov, ktorý sa neobmedzuje na ochranu osobných údajov, ktoré sa skutočne vymieňajú medzi príslušnými orgánmi členských štátov, ale sa uplatňuje aj na vnútroštátne situácie.
- g) Návrh sa neuplatňuje na spracovávanie v rámci druhého piliera Zmluvy o EÚ (spoločná zahraničná a bezpečnostná politika) ani na spracovávanie údajov spravodajskými službami a na prístup týchto služieb k týmto údajom pri spracovávaní príslušnými orgánmi alebo tretími stranami (toto vyplýva z článku 33 Zmluvy o EÚ). V týchto oblastiach majú príslušnú ochranu dotknutej osoby zabezpečovať vnútroštátne právne predpisy. Táto medzera v ochrane na úrovni EÚ si vyžaduje ešte účinnejšiu ochranu v oblastiach, na ktoré sa návrh vzťahuje.
- h) EDPS víta skutočnosť, že sa návrh rozširuje aj na osobné údaje, ktoré spracovávajú súdne orgány.

Vo vzťahu k iným právnym nástrojom

- i) Vždy ak akékoľvek iné osobitné právne nástroje podľa hlavy VI Zmluvy o EÚ ustanovujú presnejšie podmienky alebo obmedzenia spracovávaní údajov alebo prístupu k nim,

malo by sa osobitný právny nástroj uplatňovať ako *lex specialis*.

- j) Tento návrh rámcového rozhodnutia Rady o ochrane údajov má však svoj vlastný význam a je potrebný, dokonca aj keď neexistuje právny nástroj o dostupnosti (ako ho navrhla Komisia 12. októbra 2005).
- k) Schválením smernice Európskeho parlamentu o uchovávaní komunikačných údajov sa vytvorenie právneho rámca na ochranu údajov v treťom pilieri stáva ešte naliehavším.

Štruktúra návrhu

- l) Dodatočné pravidlá v kapitole II (okrem všeobecných zásad smernice 95/46/ES) by mali ponúkať dodatočnú ochranu dotknutých osôb vo vzťahu k osobitnému kontextu tretieho piliera, ale nesmú znížiť úroveň ochrany.
- m) Kapitola III o osobitných formách spracovania (v ktorej je zahrnutá tretia vrstva ochrany) sa nesmie odchyľovať od kapitoly II; ustanovenia kapitoly III by mali ponúkať dodatočnú ochranu dotknutých osôb v situáciách, v ktorých sú zapojené príslušné orgány viac ako jedného členského štátu, ale tieto ustanovenia nesmú znížiť úroveň ochrany.
- n) Ustanovenia o overovaní kvality údajov (článok 9 ods. 1 a 6), ktoré upravujú ďalšie spracovanie osobných údajov (článok 11 ods. 1), by sa mali presunúť do kapitoly II a mali by sa uplatňovať na všetky typy spracovávaní údajov orgánmi činnými v trestnom konaní, aj keď osobné údaje neodoslal alebo nesprístupnil iný členský štát. To je predovšetkým nevyhnutné – v záujme dotknutej osoby, ako aj príslušných orgánov – na zabezpečenie toho, aby sa overenie kvality týkalo všetkých osobných údajov.

Obmedzenie účelu

- o) Návrh úplne uspokojivo nerieši jednu situáciu, ktorá môže nastať v policajnej práci: potrebu ďalšieho použitia údajov na účel, ktorý sa považuje za nezlučiteľný s účelom, na ktorý sa údaje zhromažďovali.
- p) Podľa zákonov EÚ o ochrane údajov sa osobné údaje musia zhromažďovať na konkrétne a explicitné účely a nesmú sa ďalej spracovávať spôsobmi, ktoré s týmito účelmi nie sú zlučiteľné. Pokiaľ však ide o ďalšie použitie, musí byť umožnená istá pružnosť. Je pravdepodobnejšie, že obmedzenie zhromažďovania sa bude dodržiavať, ak orgány zodpovedné za vnútornú bezpečnosť budú vedieť, že v otázke ďalšieho použitia sa s primeranými zárukami môžu spoľahnúť na odchýlku od obmedzenia.

q) Rámcové rozhodnutie by v kapitole II malo stanoviť, že členské štáty by mali mať povolené prijímať legislatívne opatrenia s cieľom umožniť ďalšie spracovanie, ak je takéto opatrenie potrebné na zabezpečenie:

- predchádzania ohrozeniu verejnej bezpečnosti, obrany alebo národnej bezpečnosti,
- ochrany dôležitého hospodárskeho alebo finančného záujmu členského štátu,
- ochrany dotknutej osoby.

Medzi tieto právomoci členských štátov by mohlo patriť aj spracovávanie narušujúce súkromie, a preto by malo byť viazané na veľmi prísne podmienky.

Potreba a proporionalita

r) Zásady potreby a proporcionality návrhu by mali plne rešpektovať judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a zabezpečiť, aby sa spracovávanie osobných údajov považovalo za potrebné, iba ak príslušné orgány dokážu preukázať ich zrejmu potrebu a za predpokladu, že nie sú k dispozícii opatrenia, ktoré menej narušujú súkromie.

Výmeny osobných údajov s tretími krajinami

s) Ak by sa údaje mohli odosielať do tretích krajín bez zabezpečenia ochrany dotknutej osoby, vážne by to poškodilo ochranu, ktorá sa predpokladá v tomto návrhu v rámci územia Európskej únie. EDPS odporúča zmenu a doplnenie tohto návrhu, aby sa zabezpečilo uplatňovanie článku 15 na výmeny všetkých osobných údajov s tretími krajinami. Toto odporúčanie sa nevzťahuje na článok 15 ods. 1 písm. c).

t) Pri prenose osobných údajov z tretích krajín by sa pred ich použitím mala starostlivo posúdiť ich kvalita s ohľadom na dodržiavanie ľudských práv a noriem ochrany údajov.

Výmeny osobných údajov so súkromnými osobami a orgánmi, ktoré nie sú činné v trestnom konaní

u) V osobitných prípadoch na účely predchádzania trestným činom a boja proti nim môže byť potrebný prenos údajov súkromným osobám alebo iným orgánom verejnej moci, ale musia sa uplatňovať prísne podmienky. EDPS odporúča zmeniť a doplniť tento návrh, aby sa zabezpečilo uplatňovanie článkov 13 a 14 na všetky osobné údaje vrátane tých, ktoré neodosiela alebo nespripustňuje iný členský štát. Toto odporúčanie sa nevzťahuje na článok 13 písm. c) a článok 14 písm. c).

v) Na prístup orgánov činných v trestnom konaní k osobným údajom, ktoré uchovávajú súkromné osoby, by sa mali uplatňovať spoločné normy, aby sa zabezpečilo, že sa

prístup povolí iba na základe dobre zadaných podmienok a obmedzení.

Osobitné kategórie údajov

w) Mali by sa ustanoviť osobitné záruky, najmä s cieľom zabezpečiť, aby sa:

- biometrické údaje a profily DNA používali iba na základe dobre zavedených a interoperabilných technických noriem,
- starostlivo zohľadňovala úroveň ich presnosti a aby mohli byť spochybnené dotknutou osobou pomocou ihneď dostupných prostriedkov a
- aby sa plne zabezpečilo rešpektovanie dôstojnosti osôb.

Rozlišovanie medzi rôznymi kategóriami údajov

x) Osobné údaje, ktoré sa týkajú rozličných kategórií osôb (podozrivých, odsúdených osôb, obetí, svedkov atď.) by sa mali spracúvať podľa rôznych náležitých podmienok a záruk. EDPS preto navrhuje, aby sa do článku 4 doplnil nový odsek, ktorý obsahuje tieto prvky:

- povinnosť členských štátov stanoviť právne dôsledky rozlišovania, ktoré sa má robiť medzi osobnými údajmi rozličných kategórií osôb.
- dodatočné ustanovenia na obmedzenie účelu spracovania, stanovenie presných časových lehôt a obmedzenie prístupu k údajom, pokiaľ ide o osoby, ktoré nie sú podozrivé.

Automatizovaným spôsobom spracovávané individuálne rozhodnutia

y) Rozhodnutia založené výlučne na automatizovanom spracovaní údajov by mali podliehať veľmi prísny podmienkam, ak vyvolávajú účinky týkajúce sa osoby alebo ovplyvňujú osobu. EDPS preto odporúča zaviesť osobitné ustanovenia o automatizovaným spôsobom spracovávaných individuálnych rozhodnutiach, ktoré sú podobné ako ustanovenia v smernici 95/46/ES.

Výber z iných odporúčaní

z) EDPS odporúča:

- preformulovať prvú zarážku článku 4 ods. 4, aby sa zabezpečilo dodržiavanie judikatúry v súvislosti s článkom 8 EDLP, pretože navrhovaná formulácia článku 4 ods. 4 nespĺňa kritériá stanovené judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti s článkom 8 EDLP,

- vypustiť rozsiahlu výnimku z článku 7 ods. 1 alebo aspoň výslovne obmedziť verejné záujmy, ktoré oprávňujú členské štáty na jej použitie,
- upraviť článok 10 tak, aby zabezpečoval, že aj prístup k údajom sa zaznamenáva alebo dokumentuje,
- vypustiť písmeno a) ods. 2 čl.19, 20 a 21,
- doplniť do návrhu ustanovenia o úradníkoch pre ochranu údajov. Tieto ustanovenia by sa mohli vytvárať podľa vzoru článkov 24 – 26 nariadenia 45/2001/ES,
- zmeniť a doplniť článok 31 ods. 2 návrhu tak, aby oprávňoval predsedu pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 alebo jeho zástupcu na účasť na zasadnutiach novej pracovnej skupiny.

V Bruseli 19. decembra 2005

Peter HUSTINX

Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
